

Интервю ► 8
Влизането
в Шенген
ще помогне на
транспорта и
логистиката

► Георги Стойчев, Институт
„Отворено общество“

Пазари ► 11

Приходите от данъци върху
хазарта драстично
намаляват

pari.bg
Пари

Вторник

5 октомври 2010, брой 188 (4999)

USD/BGN: 1.42709
▲ +0.15%
Българска народна банка

EUR/USD: 1.37050
▼ -0.15%
Българска народна банка

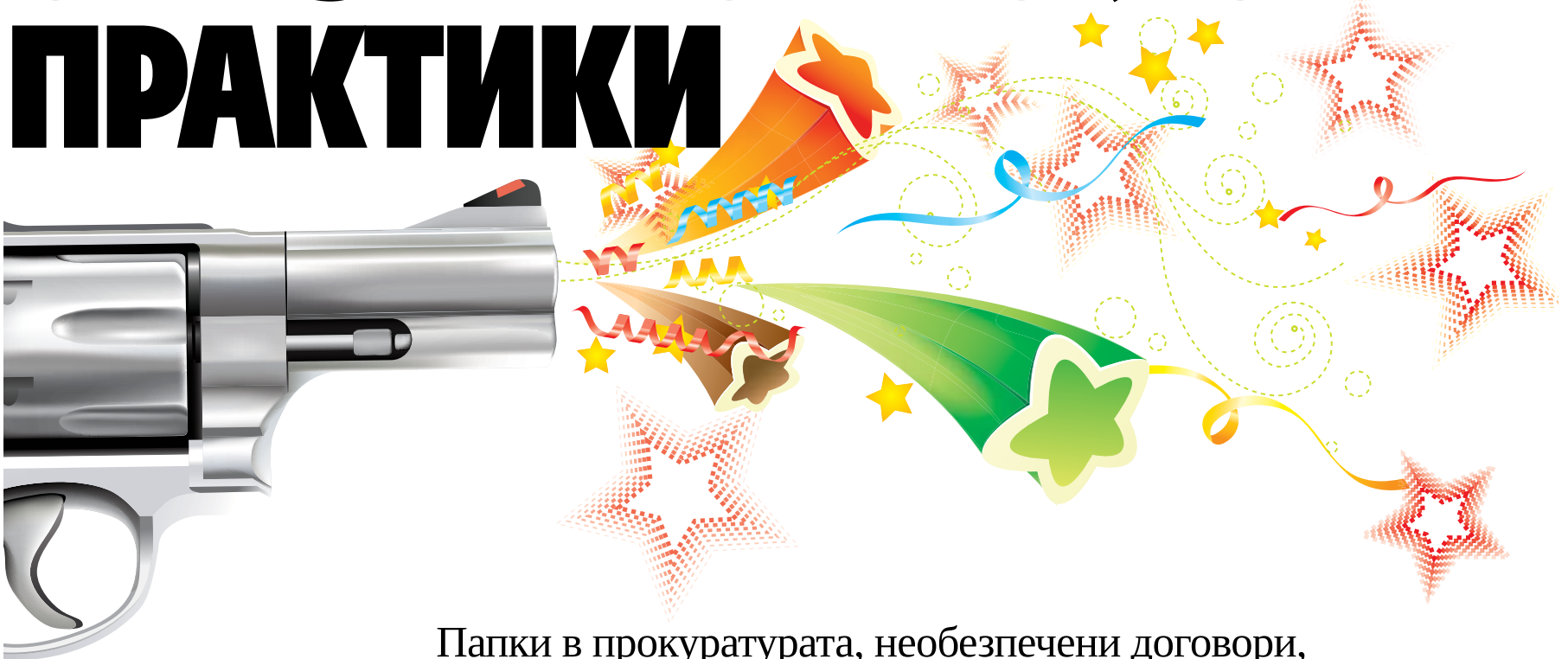
Sofix: 381.41
▼ -0.92%
Българска фондова борса

BG40: 115.06
▲ +0.16%
Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА СЕ ОКАЗАХА САМО ЛОШИ ПРАКТИКИ

Папки в прокуратурата, необезпечени договори,
обвинения и оправдания - това чувахме след изборите.
14 месеца по-късно Сметната палата не откри данни
за престъпления в МРРБ ► 2 и 9

Тема на деня ► 4-5

Невъоръжен
лов на
инвеститори

Новини 6

МВФ
предвижда
не повече
от 2.5% ръст
за 2011 г.

Новини ► 9

Газовата връзка
между България
и Турция
става част
от „Набуко“

Печеливш
Робърт Едуардс

“Бащата” на “бебето в епруветка” Робърт Едуардс от Великобритания спечели тазгодишната Нобелова награда за медицина за разработването на процедурата за оплождаване in vitro. Постигнатието на 85-годишния физиолог е спомогнало за лечението на безплодие, от което страдат над 10% от двойките в света. Нобеловата награда, която се присъжда от 1901 г., тази година е на стойност 1.5 млн. USD.

Губещ
Георгиус Папаконстантину

Гръцкият финансов министър Георгиус Папаконстантину трудно ще постигне обещаното намаляване на фискалния дефицит, особено след приетата от парламента данъчна амнистия. Мярката ще доведе до събираемост на 2 млрд. EUR при неплатени 35 млрд. EUR данъци. Тя си навлече остри критики от международните организации, наблюдаващи спасителния план на страната. ▶ Още по темата на стр. 10

Мнения

▶ По темата “Взели сме повече от ЕС, отколкото сме дали”. Проблемът за отношенията ни с ЕС е по-широк. А съспензията от нечестна конкуренция на Европейския съюз фирми? А това, че се превърнахме в нищо повече от една пазарна ниша за европейските монополи? Че им купуваме продуктите на монополни цени? Например някой да е видял в Америка или Азия да се карат масово марки като “Пежо” и “Шкода”? У нас малолитражки от тези марки се продават на цени, колкото в Америка струва една “Мазда” с двигател 160 коня и с всички екстри.

DDDDD

Коментар

Няма лъжа, няма измама. А дали?

Елина Пулчева
elina.pulcheva@pari.bg

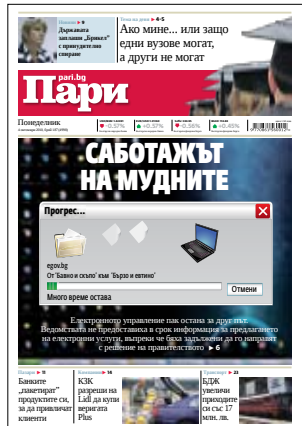

” Или преди година управляващите са прекалили с говоренето, или пък междувременно нещо се е случило зад кулисите

▶ Бившият министър Асен Гагаузов подписва договор за ремонт на регионалното министерство с „Главболгарстрой” за 40 млн. лв. Сметките показват, че обновяването на един квадратен метър е струвало рекордните 1900 EUR

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

pari.bg Топ 3

1 Ако мине... или защо едни могат, а други не могат. При еднакви демографски и пазарни условия частните вузове успяват да останат на печалба, а държавните подготвят протести.

2 НАП снима с хеликоптер луксозни вили в София, търси неплатени данъци. Ще се проверяват оценки на пазарната стойност на имотите и обявените доходи на собствениците им.

3 България е получила около 3 млрд. EUR към момента, а вноската за членството в клуба на богатите е била малко над 1.2 млрд. EUR.

“Вината е в предишните управляващи” - да ви е позната тази реплика? От юли 2009 г. тя се повтаря толкова често от сегашните министри, че наизуст я научиха дори първоланците. Още с идването на власт миналото лято подчинените на премиера Бойко Борисов дадоха сериозна заявка за разобличаване на кражбите и злоупотребите на предшествениците. Нерядко в тези закани присъстваше и намерението за всяка нередност да бъде сезирана прокуратурата. Чухме обещания определени хора да отидат в затвора... Не отидоха.

Започнаха одити на министерства, но като че ли потокът на обвиненията от новите към бившите министри изпревари работата на проверяващите. А

иначе за огромните нередности подозираше и редовият гласоподавател. Но от подозрението през събирането на улики до доказване на конкретна вина пътят е дълъг.

Министерството с най-много скандали и обвинения е това на регионалното развитие и благоустройството. Още емблематичният случай на конфликт на интереси, известен като “Батко и Братко”, насочи вниманието към бившия министър Асен Гагаузов. После неговият наследник Росен Плевнелиев заяви, че ведомството не е било коректен платец и е “почти във фалит, да не каза изцяло”. След проверки в МРРБ бяха установени множество подписани, но финансово необезпечени договори. Тогава

тяхната сума по думите на Плевнелиев беше около 300 млн. лв.

Най-скандален беше ремонтът на сградата на строителното ведомство. Установено беше, че ремонтът е направен на цена, два пъти по-висока от пазарната. За главен виновник беше посочен предишният регионален министър Асен Гагаузов - договорът, който той сключил с “Главболгарстрой”, определя цена около 1900 EUR за обновяване на един квадратен метър. Амбицията на Плевнелиев да докаже вината отнесе този договор към прокуратурата. Където са отишли още 57 преписки от МРРБ.

Неочаквано обаче проверка на независим орган - Сметната па-

лата, показва, че в регионалното министерство има множество... нарушения и лоши практики. И нищо, което да бъде отнесено към прокурор. Оказва се, че ентузиазмът на управляващите да разкрият престъпления на предишните може би няма да доведе до нищо. Поне в този случай.

Като съберем две и две, излиза, че уравнението не е вярно. Или преди година управляващите са прекалили с говоренето, или пък междувременно нещо се е случило зад кулисите. И откритите тогава престъпления се превърнаха само в лоши практики. И в другия случай данъкоплатците са изиграни.

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп АД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
lilia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanasova@pari.bg
УПРЯВИТЕЛЕН СЪВЕТ
Лилия АПОСТОЛОВА
Ричард КЛЕГ
Стефан НЕДЕЛЧЕВ

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg
ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филупа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Мила КИСЬОВА - 4395863
mila.kisiova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАЙВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Георги АНДРЕЕВ - 4395825
georgi.andreev@pari.bg
Мирослав ИВАНОВ - 4395867
miroslav.ivanov@pari.bg
Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
Никола ЦВЕТКОВА - 4395876
nikoleta.cvetkova@pari.bg
ТЕНДЕНЦИИ
Билиана ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Христо ЛАСКОВ - 4395841
hristo.laskov@pari.bg
Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823
ragoslava.dimitrova@pari.bg
PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Излука ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елина ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg

Марина УЗУНОВА - 4395864
marina.uzunova@pari.bg
ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

Цитат

” По-ниският дял на общинските приходи от БВП в бюджета за 2011 г. показва смяна на посоката към централизация, а не към децентрализация

► Гинка Чавгарова, председател на сдружението на общините

Число на деня

625

► хил. лв. ще отдели Министерството на физическото възпитание и спорта за финансиране на 6 проекта за изграждане и обновяване на спортни бази

Коментар

Умореният премиер и якият контрол

В интервю за една кабелна телевизия премиерът Бойко Борисов призна, че е страшно уморен, и попита патетично “А здравето кой ще ми го плати.” И неволно намекна, че здравеопазването не може да остане завинаги безплатно. Мнозина смятат, че един лидер няма право да се оплаква публично.

На мен обаче ми се струва, че Борисов искрено се чувства недооценен. Той хаби твърде много енергия в неща, които един качествен екип би свършил по-добре. В България твърдата ръка все още е популярна и Борисов беше избран именно заради аурата си на всемогъщ баща на нацията. Той обаче преигра в ролята си на силния лидер и остави за другите в екипа си само две възможни роли: да бъдат ласкатели или да бъдат помощен персонал. В леко комедийната

Никола Пенев
nikola@nicodile.eu

” Ако иска да успее, Бойко Борисов трябва да се отърве от идеята за резервите и да даде титулярно място на качествени хора. Шоковата смяна на неподходящи министри впечатлява само баба Горка

случка с белия ролс-ройс в Ню Йорк неизвестен, но видимо влиятелен гражданин от арабски произход ентусиазирано разпознал Борисов като “дъ прайм министър ъв България”. В резултат външният министър Николай Младенов казал нещо като “Господин премиер, аз пет месеца се опитвам да осъществя връзка с арабите, а вие изведнъж се справихте, явно нямате нужда от мен”.

Само седмица по-късно Младенов посети елитния университет Харвард в Бостън, където по разкази на очевидци се е представил като “интелигентен, смислен и открит”. Какво кара един интелигентен, смислен и открит човек да каже на шефа си, че се вижда като излишен - остава загадка. Но случката е показателна. В гореспоменатото интервю Борисов казва за един от най-успешни-

те си министри, Росен Плевнелиев, “як контрол, як контрол упражнявам там”. Премиерът не е склонен да признае личния принос на министъра си, нито дори собствения си принос - че е избрал правилния човек за поста. Как няма да е уморен Бойко Борисов, след като иска да реши всеки проблем сам, да получи аплодисментите за всеки успех сам и да отрече всеки провал - пак сам. Това здраве наистина няма кой да му го плати.

В медиите нещата са още по-тъжни. Серията репортажи на Валерия Велева от Ню Йорк бяха някаква вариететна смесица от възхищение от външнополитическия гений на премиера (като пример: подробния разказ за предложението на Борисов да се отвори постоянно изложение на Китай в България) и доказателства за това, че той всъщност е човек от

народа (като историята за това как оценил Мишел Обама като “пипната отвсякъде жена” - нещо, което на други места може да мине за гаф). Вместо да попитат “защо”, подобни публикации едва ли не приветстват грубото отношение на Борисов.

Особена драма представяват парламентарните поддръжници на ГЕРБ. След кратко замлъкване единственият безрезервен партньор - “Атака”, се връща към класическия си образ на квазикомунистическа, популистка партия. Миналата седмица от парламентарната трибуна лидерът ѝ призова държавата да “вземе пари от ЧЕЗ”. Според Сидеров е възможно парите за здравеопазване и образование да бъдат осигурени, ако държавата просто одържави “суперпечеливши бизнеси”, като например мобилните комуникации.

Тези идеи, разбира се, са неосъществими и граничат с държавен терор, но думата е, че сътрудничеството с националистите не е безплатно и това би следвало да изнервя премиера.

Като спечели изборите, Борисов се похвали, че има дълга резервна скамейка. Ако иска да успее, той трябва да се отърве от идеята за резервите и да даде титулярно място на качествени хора. Шоковата смяна на неподходящи министри може да впечатлява баба Горка, но не променя факта, че министрите са били неподходящи. Значително по-добре би било господин Борисов да започне да назначава подходящи хора, които да проявяват малко повече самостоятелност.

*Никола Пенев е доктор от Станфордския университет и в момента работи като приложен математик в САЩ

Заплаха под въпрос

► Полицианти патрулират на централната жп гара в Берлин. Въпреки засилените мерки за сигурност вътрешният министър на Германия Томас де Мециер заяви, че няма нужда от “паникьори” около заплахата от терористични атаки. Изказването му е в отговор на предупрежденията, които САЩ, Великобритания и Япония отправиха към пътуващите за Европа

СНИМКА REUTERS

Тя спи спокойно, защото ДЗИ се грижи за нейния бизнес!

Специален застрахователен пакет за нуждите на малкия и среден бизнес.

www.dzi.bg

Част от KBC group KBC

Невъоръжен лов на инвест

Къде се крие „малката“ разлика между канене на инвеститори и при

Китай ще строи летища, терминали и високи технологии, Италия, Франция и Сърбия имат интерес към АЕЦ „Белене“, Гърция също е поканена. Германия и Франция ще се включат в изграждането на мостове, вецове и магистрали по Дунавската стратегия, а Катар ще даде 500 млн. USD за предпроектни проучвания и изграждане на инфраструктура. Не е уточнено каква. Еврейските организации също ще инвестират в България. Вероятно в земеделието.

Подобни съобщения се появяват при почти всяка среща между български и чуждестранни политици, най-често с участието на премиера. В последните месеци чухме новини дори за автомобилна писта или ЕКСПО на Китай за Европа на българска територия. Коего роди някои вицове, че следващите проекти може да са космодрум или международно летище в Перник.

Голите приказки

След всичко това човек лесно може да бъде заблуден, че понеже в страната данъците са ниски, а възможностите - немалко, поканата на високо равнище е достатъчно условие за чуждестранните компании да пристигнат и да започнат да строят. Истината обаче е, че инвеститорите трябва да бъдат освен ухажвани, също и убеждавани, че си влагат парите в нещо, което има смисъл. А за да бъдат убедени в това, на масата трябва да бъде поставено нещо повече от политически изказвания. Политическите разговори може да служат като имиджова реклама и са само предпоставка, но не и най-важното, смята Илиан Василев, председател на

Филипа Радионова
philippa.radionova@pari.bg

„Делойт България“.

Кой хвърля милиарди в нищото

Два конкретни случая показват дали има тенденция това да се прави. Единият от тях е АЕЦ „Белене“, за която правителството постоянно дава уверения как ще намери стратегически инвеститор. Според последните изказвания на Бойко Борисов до месец ще бъдат обявени няколко европейски такива. Въпросът обаче е дали те ще са стратегически или от порядъка на включване с до пет процента. Полемика по темата през последните месеци се води на фона на липса на нов финансов и технически проект за централата. Такъв още не е изготвен, защото консултантът, който трябва да го направи, не е избран. Това означава, че потенциалният инвеститор или инвеститори би трябвало да се съгласят да пуснат милиони или милиарди в неизвестното.

Най-малкото, което се прави

Вторият случай е съвсем пресен и се превърна в многостранен скандал - става въпрос за историята с фонда от Абу Даби, който щял да инвестира в писта за Формула 1. Покрай всичко останало на заден план остана следният важен „детайл“: В писмото си до в. „Сега“ изпълнителният директор на

фонда обясни, че по проекта нищо не е задвижено и дори не е направена оценка за социално-икономическа обособка или „най-малкото, което се прави, преди да се стартира подобен проект“.

Кратък урок

„Проектът е най-важното. Ако няма проект, който да е привлекателен за инвеститора, никой няма да дойде да си вложи парите“, категоричен е Петър Андонов, програмен директор на Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България. А стъпките преди него са анализи на рентабилността и рисковете. Да сте чули за такива анализи за който и да е от рекламираните като почти-случващи-се инфраструктурни инициативи, обявени в последната година? „Не може просто да отидеш при чужденеца и да му кажеш: Ами аз предлагам ето тука един парцел, на който може да се направи нещо,“ коментира Добромир Ганев от консултантската компания DVA Sollers Solutions. Конюнктурата е такава, че никой инвеститор няма да се нагърби да прави анализи за собствена сметка и после да се окаже, че проектът всъщност не му е изгоден. „Добре е да имаш документацията и добра теза,“ обобщава Ганев.

Така че следващия път, когато ви залее с информация от типа „еди-коя си държава ще строи еди-какво си“, си спомнете, че има съществена разлика между канене и привличане на инвеститори. С прости думи от първото не е задължително да следва второто. А когато не се прави както трябва, даже изобщо не следва. Всичко останало са просто приказки, макар и доста гръмки.

Нужна е не само политическа, но и професионална подготовка

Илиан Василев,
председател на
„Делойт България“

При търсене на инвестиции има място за всичко, включително и за политическа агитация. Защото България е под радара на обичайния инвеститорски интерес и като пазар, и като история на инвестиционните интереси. В една огромна икономика като английска, френска, германска инвестициите се самослучват, защото поради мащаба на пазара инвеститорският

интерес е предварително гарантиран. В България, понеже ние сме в т.нар. възникващи пазари, човек трябва да се отдели и затова е работа на всеки политик, държавен служител, хората от частния сектор да правят необходимото за т.нар. обща имиджова реклама или за фокусиране на вниманието. Това обаче не отменя другите неща, а е предпоставка. Когато стане въпрос за конкретни проекти в конкретни сектори, разбира се, трябва да има степен на предварителна подготовка.

Трябва да се разбере кому се говори - дали се говори на политик, държавно лице, там нещата

обикновено са в един формат. Или това държавно лице ще препрати интереса за проучване от конкретни специализирани инвестиционни структури или компании. И тогава разговорът с тях очевидно не може да бъде само на ниво имидж. Там всеки проект трябва да бъде предварително разработен, защото много често има ограничено време. В рамките буквално на минути човек трябва да докаже дали проектът е валиден или не. Изобщо навсякъде си има нужда както от политическа, така и от професионална подготовка и съответно от адекватно подготвени „носителни“ на тази информация.

Не е лошо да си пред чуждите

Добромир Ганев,
партньор в консултантската
компания GVA Sollers Solutions

Ако говорим за принципно представяне на форум, примерно условията - ниски данъци макроикономически предимства - там не е задължително да търсиш инвеститори с подготвен проект. Но оттам нататък има по-конкретни действия.

ТИТОРИ

ВЛИЧАНЕ НА ИНВЕСТИТОРИ

Нормалният път

- ✓ ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ
- ✓ НАМИРАНЕ НА КОНСУЛТАНТ
- ✓ ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОЕКТ
- ✓ ПРЕГОВОРИ С КОМПАНИИ
- ✓ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИЯТА

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

ПОДГОТВЕН ИНВЕСТИТОРИ

При различните проекти е различно, но по принцип винаги трябва да се направи икономически анализ, който включва страшно много неща: оценка на рисковете, оценка на ефективност, икономическа ефективност, финансови потоци, оценка за въздействието върху околната среда и прочее. Например при проект за ветрогенератори ще трябва да има и решение за присъединяването към мрежата, защото с това има проблеми.

Освен това при такива сделки почти винаги има консултант, който е медиатор, прави незави-

симите анализи и оценки и помага за процеса на договаряне. Трябва да има и проект, като на самия него също се прави анализ. По принцип той се изготвя от предлагачия проект. Такава е конюнктурата.

Когато имаш предварително подготвен анализ, после е много по-лесно да го коригираш, отколкото първа да кажеш: Ами аз предлагам ето тука един парцел, на който може да се направи нещо. Инвеститорът не е мотивиран. Така че е добре да имате документацията с добра теза за изгодност на инвестицията.

Открийте десетте разлики

China Daily, 24 септември

Китайският премиер Вън Цзябао се е срещнал с българския си колега Бойко Борисов в кулоарите на поредица от дискусии в централата на ООН в Ню Йорк.

По време на разговора Вън е заявил, че Китай и България са в традиционно приятелски отношения, както и че двустранните отношения са преминали през различни изпитания и сега имат нови възможности за развитие.

По думите на китайския държавник двете страни трябва допълнително да разширят контактите и комуникацията помежду си на всички нива, да задълбочат взаимното си доверие и да консолидират политическата основа за двустранните отношения.

Китай е готов да работи с България за балансиран и стабилен ръст на двустранните отношения, взаимни инвестиции и обмен в различни сфери, включително културата, образованието и туризма, заяви Вън. От своя страна Борисов заяви, че българо-китайските отношения са добър модел за приятелски връзки между страни с различни социални системи.

Пресслужба Министерски съвет, 24 септември*

„Нашето правителство насърчава китайските фирми да инвестират свои средства във вашата страна. България и Китай трябва да засилят контактите си на различни нива, за да укрепим и задълбочим взаимното доверие. Необходимо е да открием нови сфери за сътрудничество помежду си.“

Това заяви в Ню Йорк, САЩ, министър-председателят на Китай Уен Дзябао по време на срещата си с премиера Бойко Борисов и водената от него правителствена делегация. В хода на разговорите Уен Дзябао увери министър-председателя Бойко Борисов в желанието си да се задълбочи икономическото сътрудничество между двете страни. За целта правителствените ръководители се договориха в най-кратки срокове да се насрочи заседание на Смесената българо-китайска комисия.

„Със стратегическото си географско положение, с пристанищата и летищата си и с железопътната инфраструктура България може да бъде вход за вашата страна и китайските фирми към Западна Европа. Страната ни е привлекателно място за инвестиции, предвид ниските данъци и стабилните си политическа и финансова системи“, заяви по време на срещата Бойко Борисов.

* Начинът на изписване на името на китайския премиер е на пресцентъра

Невероятни цени за най-продаваните модели на Opel!

Opel Corsa и Opel Astra Classic III – немско качество, богато оборудване, а сега и страхотни цени!

Corsa 65 к.с. – 16 990 лв. Corsa 85 к.с. – 17 690 лв.

Ниво Essentia 5 врати с климатик, ABS, 2 въздушни възглавници, предни ел. стъкла, регулируем волан, радио CD и централно заключване.

Astra Classic III 115 к.с. – 20 990 лв.

Климатик, ABS, предни ел. стъкла, фарове за мъгла, 4 въздушни възглавници, кожен волан, радио CD с управление от волана и централно заключване.

www.opel.bg

* Снимката е илюстративна. Всички цени са за бензинови двигатели и са с ДДС.

Комбиниран разход: 5,0-6,2 л/100км; емисии CO₂ 117-148 г/км.

Wir leben Autos.

Официални вносители на Opel за България:

София: Аутоматкс 02/975 38 40; Булвария 02/926 77 88; Джернеръс Ауто 02/80 888; София Ауто 02/816 36 00; Благоевград: София Ауто ГД 073/889 30 00; Бургас: Бова 056/58 51 14; Джернеръс Ауто 056/80 8888; Варна: Каргоекспрес 052/57 41 09; В. Търново: Оникс Ауто 062/62 80 95; Пазарджик: Илина Кар 034/44 68 92; Пловдив: Стефанов Мотърс 032/511 511; Русе: Автосвят 082/55 00 03; Сливен: Олимпиа Ауто 044/66 30 65; Стара Загора: АутоВиа 042/28 20 20; Хасково: Поли-Ауто 038/606400.

МВФ: Максимум 2.5% ръст на икономиката за 2011 г.

И фондът оцени правителствените прогнози за растеж като твърде оптимистични

Заради добрия туристически сезон и увеличението в търговията на дребно може да се очаква между 0 и 0.4% ръст на БВП за 2010 г. Това коментира Катрина Пърфийлд, ръководител на приключилата вчера есенна мисия на Международния валутен фонд в България. Прогнозата на фонда е, че страната ще приключи годината с дефицит по текущата сметка под 3% от БВП, а инфлацията ще остане на умерено ниво.

“Възстановяването на България е започнало и очакваме то да се засили през следващата година”, коментира Пърфийлд. От МВФ смятат, че през 2011 г. БВП може да се увеличи с 2-2.5% на годишна база. Дефицитът по текущата сметка да се задържи на ниво малко над 3%, но той ще бъде покрит изцяло от чуждестранните инвестиции.

Реалистично или песимистично

“Смятам, че прогнозата е реалистична и напълно възможна”, коментира за в. “Пари” макроикономистът Георги Ганев. Според него разликите в данните на Министерството на финансите и на МВФ не са чак толкова фразиращи и са в рамките на статистическия “шум”. Това, което обещава българските финансисти, е оптимистично, но възможно, а изчисленията на фонда са в центъра, но по-скоро песимистични, казва Ганев.

Прогнозите досега

През пролетта представителите на фонда прогнозираха, че реалният БВП на България ще се повиши с 0.2% през 2010 г., а касовият дефицит ще бъде 1.8%. Прогнозата на финансовото

ведомство пък бе за 0.3% икономически растеж, а след актуализацията на бюджета - 1%.

В рамката за следващата година Министерството на финансите заложи на ръст от 3.6% за икономиката и дефицит от 2.5% (вж. графиката). От МВФ коментират, че дефицитът, който прогнозира от МФ, е сигнал, че България ще бъде в състояние да излезе от процедурата по свръхдефицит.

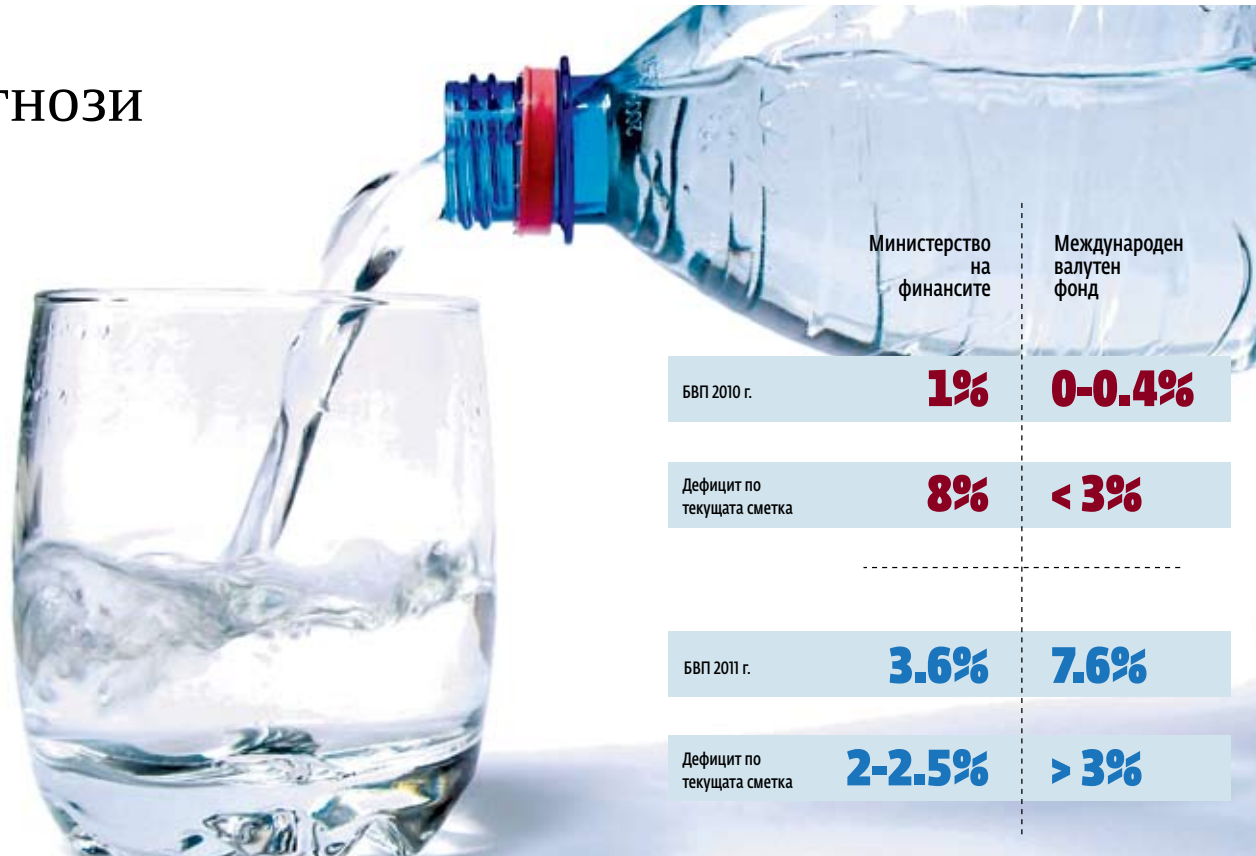
Формулата на успеха

Спазването на заложения дефицит за 2010 г. ще изиска продължителен и стриктен контрол на разходите, коментират от МВФ. Ако това се изпълнява, и целта ще е постижима, смята Пърфийлд. Усилията трябва да се фокусират и върху съкращаването на нови задължения, за да се намали рискът от ново изоставане. “Политиката на кабинета трябва да остане стабилна и предвидима, което ще е и ясен положителен знак към чуждестранните инвеститори”, казва Пърфийлд.

“Стриктният контрол на разходите е най-важното за една малка и отворена икономика като българската”, смята и Ганев. Според него, ако държавата покаже, че владее разходите си, това веднага ще се отрази положително върху отношението на инвеститорите към страната, както и на поведението на по-малките фирми и домакинства.

Разходи според приходите

В проекта за бюджет 2011 правилно се прилага подхода за настройване на разходите спрямо по-ниските постъпления, което е домини-

►Прогнозите за БВП и дефицит са много, а и разликите между тях не са чак толкова пренебрежими. В края на годината обаче ще си проличи коя е била най-точната

раща тенденция в годините след бума в икономиката, отчитат от МВФ. От фонда открояват съкращаването на държавната администрация като една от добрите

мерки за намаляване на разходите. В средносрочен план е важно да се намали разликата в приходите и разходите в пенсионната система, както и в тази на

здравеопазването. От фонда подкрепят предложението за увеличаване на възрастта за пенсиониране, но казват, че е добре да се направи детайлен преглед на приходи-

те и разходите в системата. По отношение на реформата в здравеопазването се препоръчват по-стриктен контрол и отчетност.

Дарина Черкезова

Над 1 млрд. лв. са скритите резерви на бюджета, изчисляват икономисти

Време е работодателите да поемат само 50, а не 60% от осигуровките, коментират от палатата

Над 1 млрд. лв. са скритите резерви на бюджета за 2011, коментира за в. “Пари” Александър Димитров, икономически анализатор в Българската търговско-промишлена палата (БТПП). Според него бюджетът е оптимистичен, но благодарение на тези скрити резерви ще се изпълнят прогнозите на финансовото министерство.

Къде се крият възможностите

Ако през следващата година се задвижи процедурата, свързана с продажба на въглеродните емисии, държавата може да реализира приходи от около 150-200 млн. лв., казва Димитров. Друг скрит резерв е потенциалът на приватизационните сделки. Само от продажбата на държавна собственост може да бъдат осигурени около 200 млн. лв. Отделно извън бюджета остават сделките с миноритарните пакети на държавата, които, ако се пласират, ще донесат около 450 млн. лв. Само от приходи от концесии може

►Приватизацията може да гарантира добри приходи за държавата, а “Булгартабак” е едно от гружествата, което може да ги осигури

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

да се очакват около 60-70 млн. лв., добавя Димитров. Скрити резерви се появяват и за сметка на по-високите приходи от ДДС. През 2010 г. се изплатиха забавени плащания по данъчни кредити, докато за 2011 г. такива няма да има, поясняват от БТПП. Публично-частното партньорство също носи допълнителен потенциал, казва Димитров.

“Това, което може да затрудни изпълнението на бюджета обаче, е силният социален натиск. Ако продължат протестите в сферата на здравеопазването, после се надигнат миньорите и други групи, спазването на предварително зададените рамки ще е трудно”, коментира Димитров. Според него в края на годината можем да очакваме поне 0.5% ръст, а

през 2011 г. - около 3%. В същото време дефицитът ще е под 3% и през двете бюджетни години.

И все пак трябва реформи

От БТПП подкрепят факта, че преразпределителната роля на държавата се намалява и от 37.7% през 2010 г. вече е 35% през 2011 г. Въпреки това обаче от палатата настояват и за още реформи. Няма икономическа логика взаимноосигурителните вноски все още да са в съотношение 60/40, като по-големият дял да е за сметка на работодателя, казват оттам. Крайно време е да се премине към обещаното разпределение 50 на 50%. Като антикризисна мярка беше въведено изискването 70% от сумата за първите дни от болничните да са за сметка на работодателя, кризата отминава, а това май остана завинаги, коментират от палатата. Оттам предлагат и парите от фонда за гарантиране на вземанията на работодателите при фалит, в който са натрупани средства от над 200 млн. лв., да не се държат в депозит, а да се използват, за да генерират допълнителни приходи.

Дарина Черкезова

1 **Номерът казва всичко. Mobil 1**

0800 1 4004
НАЦИОНАЛЕН БЕЗПЛАТЕН ТЕЛЕФОН
ЗА ЗАЯВКИ НА ВСИЧКИ СМАЗОЧНИ ПРОДУКТИ MOBIL 1

1387 София, ул. “Палис”, Окръжен център на 723
телефон 02 818 542, факс 02 818 529

1738 София, ТЛ “Солон”, ул. “Славейкова” цокъл 1
телефон 02 977 716, факс 02 977 339

1800 Варна, ул. “Варненска” бр. 42, етаж 6, черта
телефон 052 601 760, факс 052 601 760

1800 Пловдив, Калейдоскоп на 723
телефон 054 697 018, факс 054 697 018

ОФИЦИАЛНИЯТ ДИСТРИБУТОР НА MOBIL 1 ЗА БЪЛГАРИЯ
ОМНИКАР БГ ЕООД

Омникар БГ ЕООД е изключителен дистрибутор и стратегически партньор на ExxonMobil в България с основен предмет на дейност представителство, внос и дистрибуция на моторни и индустриални масла Mobil и Esso. Фирмата е сертифицирана по ISO 9001:2000.

www.omnicar.bg

Над 50% от болниците са подали искове в съда срещу НЗОК

Ако спечелят, това ще натовари още повече държавния бюджет

Ако болниците спечелят заведените срещу НЗОК дела, това ще натовари допълнително републиканския бюджет. Това каза за в. "Пари" председателят на организация "Справедливост" адвокат Иван Груйкин. След края на процедурата държавата не само ще трябва да изплати дължимите суми за извършени медицински дейности на лечебните заведения и лихвите по тях, но и всички разходи по делата.

Пак пациентите ще платят

Получава се така, че държавата в лицето на гражданите и пациентите ще трябва да плати в двойни размери за грешната здравна политика на няколко правителства досега. До момента дължимите пари на болниците от НЗОК възлизат на 150 млн. лв., съобщи председателят на Националната асоциация на лекарите в болничната помощ д-р Динчо Генов. Те са заплатили и 4% държавна такса върху оспорваната сума, което възлиза средно на около 5000 лв на болница. Според асоциацията над 50% от малките и средните болници в страната вече са подали своите искове в съда. Някои съдят касата за цялата сума, която тя им дължи, други за част от нея, а трети и за

544

▶ млн. лв. излишък по бюджета на НЗОК може да има през следващата година. Те ще отидават в държавния резерв вместо за здраве

130

▶ млн. лв. са предвидени за резерва за непредвидени и неотложни разходи на НЗОК за 2011 г. Конфедерация "Защита на здравето" се противопостави те отново да отидават във фискалния резерв

лихвите по неизплатените суми, които самите болници дължат на доставчици на лекарства и консумативи заради забавените плащания от НЗОК.

Според Иван Груйкин няма законова причина, поради която лечебните заведения да не спечелят делата. "Тук става дума за договорни отношения, които са били нарушени от едната страна по договора. Интересно ми е какво ще каже в своя защита представителят на Националната здравноосигурителна каса

▶ Лисата на пари в здравеопазването ще опразни болниците. Все повече лекари и сестри ще заминават за чужбина, казва г-р Динчо Генов

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

(НЗОК)", каза още Груйкин. Според него натоварването на държавния бюджет ще дойде именно поради факта, че през последните години противозаконно се смесва републиканският бюджет с бюджета на НЗОК. Друг е въпросът, че само на първа инстанция делото може да се проточи близо година. Ако здравната каса обжалва на втора инстанция, процедурата се осъпява с такса от още 2% върху исканата сума, казва още председателят на "Справедливост".

Послециците от реформата

Здравната реформа цели само да спести разходите за здравеопазване, а не да подобри качеството на медицинските услуги, казва д-р Генов. Според него, ако продължи затварянето на болници, ще се стигне до фалит на други, а оттам и до закриване на фирми доставчици, които също чакат пари от болниците, допълни той. Според асоциацията на работещите в болничната помощ всичко това ще доведе до сричане

на цялата икономика на държавата. Над 9% от брутния вътрешен продукт минава през здравеопазването, каза още Генов.

Положението с финансирането на здравеопазването ще стане още по-лошо през 2011 г., смята доц. Иван Мазнев. Средствата за последните два месеца от тази година вероятно ще бъдат изплатени с пари от бюджета за следващата. Също така обещаните 65 млн. лв. до края на октомври ще бъдат взети от тези за следващата.

На практика ще се получи, че догодина в здравеопазването ще влязат над 350 млн. лв. по-малко, допълни Мазнев. Днес се очаква премиерът Бойко Борисов да подпише споразумение с Българския лекарски съюз (БЛС) за изпълнение на всички искания, приети от националния събор на лекарите преди по-малко от месец. Ако този документ бъде официализиран, протестите на лекарите може би ще бъдат отменени.

Елена Петкова

Човешка грешка сблъска два влака край Драгоман

СНИМКА REUTERS

"Причината за катастрофата на международния влак от Белград за София и на служебния влак, превозващ работници между Драгоман и Драгоил, най-вероятно е човешка грешка." Това каза Атанас Костов от министерството на транспорта. Разследването за причините

за инцидента продължава. Засега е ясно, че скоростта на международния влак при челния сблъсък е била 62 км/ч, а трудово-служебният влак е успял да спре непосредствено преди удара. При катастрофата пострадаха над 25 души. Те могат да получат обезщетения от

ЗАД "Алианс България", но трябва да предоставят определени документи, казаха от БДЖ.

В пътек беше обявено, че дружеството излиза от рецесията, но трябва да съкращава още разходи, и че ще тегли заем от Световната банка.

Пари

Конференция
АВТОМОБИЛЕН ТРАНСПОРТ & СПЕДИЦИЯ

АКТУАЛНИ ПРОБЛЕМИ И
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА В РЕГИОНА

20.10.2010 г. Гранд Хотел София

ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОГРАМАТА И ЗА РЕГИСТРАЦИЯ:

02/ 4395 855 || <http://events.pari.bg> || events@pari.bg

Със съдействието на:

Спонсор:

Георги Стойчев, изпълнителен директор на Институт "Отворено общество" - София

Шенген ще създаде нови региони без граници

Транспорт, логистика и туризъм ще са най-пряко засегнати в положителен смисъл. Членството ще е и знак към чуждите инвеститори

► Господин Стойчев, 8 месеца върхите на вътрешния министър Цветанов резултатите от гражданското наблюдение върху подготовката на страната ни за присъединяване към Шенгенското пространство. Чухме позитивите от предстоящото присъединяване за сигурността като цяло, но какви ще са ефектите от него върху бизнеса и икономиката на България?

- Първо искам да отбележа, че основната цел на Шенгенското споразумение не е да подобрява икономическата среда, а да подобри свободното движение на гражданите и да осигури сигурността на външните граници на ЕС. Косвено обаче по-големите възможности за свободното движение и по-интензивният поток водят след себе си и редица икономически ефекти, повечето от които позитивни.

Някои от тях са практически видими. Най-пряко например свободното движение ще се отрази на секторите транспорт и логистика, както и на туризма, тъй като ще отпадне вътрешният контрол по границите с Гърция и Румъния.

От друга страна, присъединяването ни към Шенгенската зона ще е символичен акт за гласуване на доверие на страната ни. Ще покаже, че сътрудничеството ни със страните членки на ЕС в сферата на сигурността е на ниво и че имаме качествата да пазим не само своята, но и външната граница на Шенгенското пространство.

Това пък е силен положителен сигнал към инвеститорите и може да доведе до повишаване на инвестициите, а и на цялостния икономически климат в страната.

► Какви ще са конкретните преки ползи в споменатите сектори?

- Придвижването през Гърция и Румъния ще бъде съвсем либерализирано. Това ще спести на всички време и пари. Членството ни в Шенген ще е от полза и за трети страни. Например част от тировете от Турция предпочитат да заобикалят страната, за да не си изваждат допълнително виза за България, след като имат шенгенска. Влизането ни в тази зона ще ги облекчи.

За туризма е очевидно, че по-свободното движение ще има позитивен ефект,

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

” Очакваме присъединяването към Шенген да задълбочи процесите, започнали с влизането ни в ЕС, но не и да промени съществено средата

защото можем да очакваме повече посещения от страни от Шенген, но и от трети страни - ако туристът има шенгенска виза, вече няма да се налага да си вади и българска виза, за да дойде у нас. Това създава и допълнителни възможности за пакетни почивки. Например на туристи от трети страни, които са избрали за почивка Гърция, може да им бъде предложена оферта да посетят и България и така да обогатят пътуването си. Това вече е въпрос на находчивост и активност от страна на бизнеса.

► Какво очаквате да се промени в пограничните региони около Гърция и Румъния? Реално вътрешни граници и контрол няма да има.

- Да, очаква се да протекат интересни процеси на ново-регионизиране. Гърция и Румъния са две страни, в които и доходите, и заплатите, а и ценовите равнища са високи от тези в България. Което веднага навежда на мисълта, че премахването

на границите ще доведе до по-засилен обмен на потребители в пограничните региони. Тъй като в България като цяло е по-евтино, това ще е позитивно за българските погранични региони.

Ще се промени и търсенето на услуги. Например регионалното летище за Русе няма да е София, а Букурещ, защото е по-близо.

Регионалните центрове за пазаруване стават други и вече не са съобразени с националните граници. Това ще отвори един процес към постепенното изравняване на цените и на ускоряване на процеса на догонване в ценовите равнища, и то не само на стоките и услугите, но и на цената на труда. Така ще се ограничат и възможностите за арбитраж. Тоест процесът на сближаване на цените ще ограничи възможностите да се купува евтино от България и да се продава по-скъпо в Гърция например. Що се отнася до Турция, там условията за това няма да се променят.

Не всички процеси е задължително да са позитивни. Например очаквам потокът от българи към гръцките морета да стане още по-интензивен, което не е добре за българските предприятия по морето. Всъщност всичко това са неща, които вече съществуват. Не очакваме никакви драматични промени на средата, а по-скоро задълбочаване на процесите, които започнаха

още с присъединяването на България към ЕС.

► Какви рискове все пак може да имат това присъединяване към Шенгенското пространство и фактът, че част от границите ни ще са външни за тази зона?

- Може би има и някои рискове. Например ще станем атрактивна дестинация за емиграция от трети страни. Но пак казвам, това не са нови неща. Ние сме такава страна още от приемането ни в ЕС. Шенген просто задълбочава тенденциите, които изначално членството ни зароди.

От друга страна, това ще ни спести и някои главоболия. Например ако догодина гръцките фермери решат пак да протестират, може би ще трябва да изберат друго място, защото този граничен пункт вече не би трябвало да съществува, макар че чисто формално инфраструктурата ще си е там.

► Няма ли да пречи утежненият контрол на външната граница на бизнеса и гражданите на трети страни?

- Напротив, както казах, за тях ще е улеснение да ползват директно шенгенската виза, без да си вадят нова виза специално за България. Външните граници означават и европейска администрация,

и европейско обслужване. Всъщност дори само подготовката за Шенген води до подобряване на част от публичните услуги за бизнеса и на бизнес климата, защото на външните граници се правят инвестиции, качеството се повишава, както и изискванията към администрацията.

► Въпреки че министър Цветанов говори за март 2011 г. като срок за присъединяването ни към Шенгенското пространство, ЕС не потвърждава тази дата. Какво означава това и какви са нагласите на държавите членки на ЕС към присъединяването ни?

- Март е датата, която България и Румъния сами са си поставили като

срок. ЕС никога не е потвърждавал тази дата. България и Румъния смятат, че е реалистично до края на годината да са готови с техническите изисквания, а до март трябва да минат проверките, да бъдат изготвени докладите и да се вземе решение в ЕС. Това е сравнително реалистично, тъй като ние сме минали всички проверки без тази по Европейската информационна система, т.нар. ШИС, която ще бъде през декември.

Нашите социологически данни показват, че гражданите на ЕС не са резервирани към присъединяването ни, напротив. Едва 5% са против членството, а 92% подкрепят с основен мотив, че това ще доведе до по-свободно движение на хора.

Ани Когжаиванова

От учебника Какво е Шенгенска зона

► Шенгенското пространство обединява 25 европейски държави, които са премахнали границите и граничния контрол помежду си. Името произлиза от люксембургското село Шенген, където през 1985 г. е подписано споразумението. Почти всички членки на ЕС прилагат споразумението. Швейцария, Норве-

гия и Исландия, които не членуват в ЕС, също прилагат шенгенските правила.

► Изпълняването им означава премахване на граничния контрол с държавите членки, като едновременно с това се подсилва контролът над гражданите на държавите, които не са от това пространство. Правилата включват осигуряване на обща политика за краткосрочно пребиваващите чрез шенгенска виза, съгласуваност на външния граничен контрол и др.

Одитният доклад на МРРБ откри нарушения, но не и престъпления

През 2008 и 2009 г. масово са сключвани необезпечени договори, показва докладът на Сметната палата

Над два пъти - от 286 млн. на 595 млн. лв., е нараснала сумата на задълженията по сключени договори на Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) от септември до декември 2009 г., след като те са били осчетоводени.

До 4 септември 2009 г. в министерството е липсвала обобщена информация за сключените обществени поръчки. Причината е, че до този момент в строителното ведомство практиката е била поетите задължения по договори да не се осчетоводяват своевременно. Според шефа на Сметната палата Валери Димитров по този начин е нарушен принципът на текущо начисляване.

Димитров връчи одитния доклад на МББР за периода 2008-2009 г. на министър Росен Плевнелиев. За по-голямата част от този период управленската отговорност се носи от бившия строителен министър Асен Гагаузов.

Няма престъпления

Нарушения, но не и престъпления, показват резултатите от проведената проверка на Сметната палата във ведомството. В

периода на управление на предишния кабинет в строителното министерство са сключвани договори, за които не са предварително осигурени финансови средства, каза министър Плевнелиев.

Сумата на финансово необезпечените договори в МРРБ е 80 млн. лв. по думите на строителния министър. При сключването на договори за концесии не е индексирало поскупването на цените на строителните дейности, което по думите на Плевнелиев е довело до наличието на невзети концесионни възнаграждения в размер на 2 млн. лв.

“При обсъждането на доклада с одитния екип в Сметната палата се стигна до извода, че няма данни за престъпления според Наказателния кодекс”, каза Валери Димитров. Според Димитров са установени доста нарушения и лоши практики. “По 57 преписки сме сигнализирали прокуратурата”, каза Плевнелиев. Една от тях е за проектът “Водно огледало” в Кърджали.

Във връзка с констатираните нередности от Сметната палата са изпратили 11 препоръки към строителното ведомство, за да се повиши качеството на управление на публичните средства.

Многократно променяни разходи
Задълженията към доставчици през 2009 г. са се

► Сумата на финансово необезпечените договори в МРРБ е 80 млн. лв. по думите на строителния министър Росен Плевнелиев

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

увеличили от 10 980 лв. на 59 млн. лв. Просрочените задължения пък нарастват през септември 2009 г. от 0 до 30 млн. лв.

В пъти е увеличен размерът на планираните капиталови разходи. Не са били спазени и нормативно

определените срокове за представяне на поименните списъци за капиталови разходи за 2008 и 2009 г. Чрез многократните промени в бюджета на министерството капиталовите разходи за 2008 г. са се увеличили 6 пъти - от 31 млн. лв., при-

ети със закона за бюджета, са стигнали до 188 млн. лв. след последните промени в бюджета на строителното ведомство. Аналогична е била ситуацията и през 2009 г. - капиталовите разходи първоначално са били 33 млн. лв., а впоследствие са били

завишени до 195 млн. лв.

Така повече от година след идването на власт на министър Плевнелиев публичните обвинения към неговия предшественик Асен Гагаузов се превърнаха от престъпления в лоши практики.

Елина Пулчева

Газовата връзка с Турция става част от “Набуко”

► Регжеп Тайип Ердоган се оплака, че ЕС поставя все нови и нови условия за членство прег Турция

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

“Това е първата стъпка по диверсификацията на доставка на газ”, заяви премиерът Бойко Борисов

България и Турция са в готовност за изграждане на алтернативна газова връзка помежду си. Предвижда се новата интерконекторна връзка да стане част от европейския проект “Набуко”. Това обяви премиерът Бойко Борисов след двучасова среща с турския си колега Реджеп Тайип Ердоган.

Газ не само от Русия

Договорката за изграждане на алтернативно трасе, независимо от Русия, за газа към България беше направена още в началото на годината, когато българският премиер беше на посещение в Турция. “Това е първата стъпка по диверсификацията на доставка на газ”, заяви Бойко Борисов. Той обясни, че са проведени разговори с европейския комисар по енергетиката Гюнтер Йотингер - за интерконекторната връзка да се използват

част от 200-те млн. EUR, предвидени за изграждане на “Набуко”. Освен за диверсификацията на газовите доставки към страната ни България и Турция работят в сътрудничество в борбата с тероризма, контрабандата и наркотрафика.

“Надявам се при съвместните усилия, които имаме в момента, в скоро време да направим една операция, която мисля, че ще е много добра за всички”, похвали се Борисов.

В търсене на подкрепа за ЕС

Българският премиер от-

ново подчерта, че подкрепя Турция за членството ѝ в Европейския съюз.

Според Борисов не е нужно у нас да се провежда референдум дали съюзът да приеме южната ни съседка.

Ердоган се оплака, че обединението поставя непрекъснато нови препятствия пред страната му. “Някои препятствия се прилагат срещу Турция, без да са били в сила за който и да било друг кандидат. Това не е правилно”, каза турският премиер.

Красимира Янева

Недипломатично Посланиците надвишавали правата си

► “Ние сме суверенна държава, към посланиците се отнасяме с необходимото уважение, но в България те многократно надвишават правата си, когато се изказват.” Така премиерът Борисов отговори на въпрос за

коментар на думи на френския посланик Етиен дьо Понсен, който призова България да сподели с ЕС официалната си позиция дали е “за” или “против” членството на Турция в ЕС.

► “Ако нашият посланик в Париж си позволи такава поведение и отиде да дава съвети на Саркози, най-вероятно ще бъде изгонен”, аргументира се Борисов.

Гръцкото правителство планира 7% бюджетен дефицит за 2011 г.

Икономиката на южната ни съседка ще се свие с 2.6% и ще достигне 232 млрд. EUR

Бюджетният дефицит на Гърция ще намалее до 7% от БВП през 2011 г. Това се предвижда в проектобюджета на южната ни съседка, който беше представен вчера от финансовия министър Георгиос Папаконстантину. Така недостигът в хазната ще достигне 16.3 млрд. EUR.

„С проектобюджета за 2011 г. правим голяма крачка напред към намаляване на дефицита, тъй като целта ни е да излезем от тунела колкото може по-бързо“, каза министър-председателят Георгиос Папандреу.

Повече данъци

Гръцкото правителство очаква 6.9% повече приходи през 2011 г., като общата сума ще достигне 56.3 млрд. EUR. В същото време разходите ще намалее с 5.9% до 67.5 млрд. EUR.

Правителството отново ще наложи извънреден данък за гръцките компании за печалбите, получени в страната. Приходите от тази мярка се оценяват на 1 млрд. EUR. Още толкова се очакват от разширяването на данъчната база и вдигането на ДДС за някои стоки и услуги. Преиздаването на

лицензите за хазартни игри ще донесе допълнително 700 млн. USD на хазната.

Свиване на разходите

Разходите в същото време

отново ще бъдат орязани. С 400 млн. EUR по-малко ще получи секторът на обществените услуги. На 500 млн. EUR се оценяват спестяванията от планираното обединяване и оптимизиране на местните органи

на властта. Допълнително 100 млн. EUR ще получи бюджетът от създаването на единна разплащателна агенция за услуги за гражданите. Правителството ще

2.2

▶ процента ръст на потребителските цени прогнозира гръцкото правителство за годината

14.5

▶ процента ще бъде безработицата в Гърция през 2011, преди да достигне връх през 2012 г.

се свие с 2.6% през 2011 след очакван спад от 4% за тази година. Брутният вътрешен продукт на страната за 2011 г. ще достигне 232 млрд. EUR. Според проектобюджета потребителските цени ще нараснат със средно 2.2% през 2011, а инфлацията за тази година се прогнозира да е 4.6%. Безработицата ще продължи да се покачва, като се очаква да достигне 14.5% през 2011 и най-високата си стойност от 15% през 2012 г. Правителството прогнозира спад на инвестициите от 7% догодина. Вносът ще намалее с 6.6%, но износет се очаква да нарасне с 6.1%. Държавният дълг ще се увеличи до 145% от БВП през 2011 г.

Обещания

През май Гърция обеща да намали бюджетния си дефицит от 13.6% през 2009 до 8.1% до края на тази година. В замяна на това тя получи спасителен международен заем от 110 млрд. EUR. Според проектобюджета Атина ще преизпълни обещанието си към кредиторите, тъй като недостигът в хазната за 2010 г. ще бъде само 7.8% от БВП (18.5 млрд. EUR). За да успее да постигне договорените параметри, правителството вече намали заплатите и пенсията и увеличи ДДС и акцизите, което доведе до поредица от протести в страната.

▶ Според разчетите на финансовия министър Георгиос Папаконстантину гръцкият дълг на Гърция ще достигне 145% от БВП догодина

СНИМКИ BLOOMBERG

намали и държавното финансиране за обществената инвестиционна програма с 300 млн. EUR.

Макрорамка

Икономиката на Гърция ще

Британското правителство ще ореже помощите с 2 млрд. GBP

▶ Британската банкова система е много по-стабилна от ирландската, каза финансовият министър Джордж Озбърн

Финансовият министър Джордж Озбърн отрече банките в страната да имат нужда от нова финансова подкрепа

Британското правителство планира сериозно да намали държавните помощи. Това ще засегне милиони домакинства, но ще спести на бюджета значителни средства,

стана ясно от изказване на финансовия министър Джордж Озбърн на годишната конференция на Консервативната партия.

Съкращения

Най-богатите семейства, които изкарват над 44 хил. GBP годишно, в бъдеще няма да получават детски помощи. Домакинствата пък, в които никой не работи, вече няма да може да получават повече

от работещите семейства. С тези мерки финансовият министър се надява да спести 2 млрд. GBP от бюджета до 2013 г. „В момента наистина се налага да насочим ресурсите там, където са най-необходими“, каза Джордж Озбърн на годишната конференция на Консервативната партия. „Трябва да бъдем строги, но справедливи“, добави той.

Няма признаци

Междувременно Джордж Озбърн отхвърли твърдението на мозъчния тръст New Economics Foundation, че на банките в страната може да им трябва допълнителна държавна помощ през 2011 г. Организацията наскоро публикува доклад, озаглавен „Къде отидоха парите ни“, заключенията в който се базира на данни на централната банка. „Няма никакви признаци, че британските банки ще имат нужда от още подкрепа“, категоричен беше Озбърн. По думите му банковата система във Великобритания е много по-стабилна от ирландската например.

Наг изискванията

Банките в страната са в по-

зиция да се справят с евентуалните бъдещи финансови проблеми, коментираха и от Британската асоциация на банкерите. „Британските банки вече възстановяват бизнеса си и преизпълняват международните стандарти за капитал и ликвидност“, казаха оттам. Според асоциацията тези банки, които са били подкрепени от държавата, не са получили подарък, тъй като плащат търговски лихви по средствата. Освен това държавата все още има дялове в трезорите и смята да ги продаде на печалба, казаха от асоциацията.

Ефект

Две британски банки - Royal Bank of Scotland и Lloyds, бяха частично национализирани срещу държавно финансиране по време на кризата. Други пък като Barclays и HSBC спечелиха от предоставяните от централната банка по-евтини кредити. До началото на 2012 г. трезорите в страната трябва да върнат общо 185 млрд. GBP на централната банка. Средствата бяха заети по специална програма в замяна на неликвидни активи на стойност 287 млрд. GBP.

Дилма Русеф отива на балотаж

Кандидатката за президент на Бразилия ще се изправи срещу опонента си Жозе Сера

Кандидатката за президент на управляващата партия в Бразилия Дилма Русеф, която е с български корени, не успя да вземе нужния брой гласове на изборите в неделя. След четири седмици тя ще се изправи на балотаж срещу центристкия си опонент Жозе Сера.

Дясна ръка

Русеф, която е смятана за дясната ръка на сегашния

президент Луиш Инасиу Лула да Силва, получи 46.9% от гласовете срещу 32.6% за Сера. Бяха й необходими обаче 50% плюс един глас, за да спечели изборите веднага.

Ключова роля

За крайния изход от вота ключова роля се очаква да изиграе позицията, която ще заеме кандидатката на Зелената партия Марина Силва, след като изненадващо спечели 19.4% на изборите. За сега партията на Силва не е взела решение кого официално да подкрепи на втория тур.

▶ Очакваше се Дилма Русеф да спечели изборите още на първия тур

VEGE Ехро**52 фирми показват най-новите игри и машини**

Въпреки затрудненията в бранша тазгодишното изложение на игралната и развлекателната индустрия VEGE Ехро се отчита от организаторите - БТАПОИИ - като успеш-

но. Интересът е голям, 32 български и 22 чуждестранни фирми показват най-новите си продукти на площ от 2600 кв. м до 6 октомври в „Интер Експо Център“ в София. Акцентът вече не е просто върху игралната, но и върху развлекателната индустрия, казват от БТАПОИИ. Изграждането на модерни центрове за забавление

и увеселителни комплекси, започнало през последните две години, е шанс за производители и организатори в игралната индустрия да разширят пазарите си. Мегакомплексите за отдих и развлечение, обединяващи под един покрив разнообразни дейности, вече налагат нуждата да се говори за игрален туризъм.

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

Рекламатор:
Мирослав Иванов
mivanov@pari.bg
тел. 4395-867

Реклама:
Станислава Атанасова
satanasova@pari.bg
тел. 4395-851

Данъците от хазарт драстично намаляват

За една година в игралната индустрия са съкратени 26 хил. работни места

Вдигането на данъчните ставки за хазарта от началото на тази година, съчетано с икономическата рецесия, е довело до сериозно свиване на постъпленията от данъци от този вид стопанска дейност. Това стана ясно при откриването на Третото търговско изложение на развлекателната и игралната индустрия VEGE Ехро в столицата.

Излъгани очаквания

В очакване на по-големи приходи от 1 януари 2010 г. правителството на ГЕРБ вдигна данъка върху оборота на организаторите на хазартни игри от 10 на 15%. Заедно с това бяха увеличени и таксите, които се плащат към държавата, за всеки игрален автомат, игрална маса, рулетка или друго съоръжение за залагане.

Компаниите реагираха на тази промяна още през есента на миналата година. „С новината за предстоящо вдигане на ставките само до края на 2009 г. бяха закрити над 40 игрални зали и от дейност са извадени над 4800 игрални съоръжения“, съобщил Надя Христова, член на на управителния съвет на Българската търговска асоциация на производителите и организаторите от игралната индустрия (БТАПОИИ). Така индустрията се е свила с около 20% и в резултат на това приходите в бюджета от платени данъци са паднали с 12% - от 112.074 млн. лв. за 2008 г. до 99.461 млн. лв. за 2009 г.

Намалели са приходите и от държавни такси за отделните игрални съоръжения. Платените през миналата година такси са в размер на 5.468 млн. лв., което е с 3% по-малко от предходната година.

Спадът продължава

„За някои индустрии кризата свършва, но при нас е в разгара си“, твърди Надя Христова. През тази година игралната индустрия отчита още 20% спад. През първите девет месеца на 2010 г. в

▶ Въпреки затрудненията в бранша тазгодишното изложение на игралната и развлекателната индустрия VEGE Ехро се отчита от организаторите като успешно

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

страната са затворени още 67 игрални зали и от строя са извадени още 1300 игрални съоръжения. Затворено е и едно казино. Към това се добавят и намалелите обороти от залаганя заради свитите доходи на потребителите.

За да намалят разходите си, компаниите са принудени и да съкращават работни места. Броят им е намалал от 85 хил. преди кризата до 59 хил. в началото на тази година. „Наложи се да направя над 30% съкращение на работните места“, казва Христо Христов, управител на „Калиман“ - компанията, която държи игралните зали „Magic Coin“. Той обясни, че заради вдигането на държавната такса от 300 на 500 лв. за игрален автомат тази година фирмата му е внесла в бюджета 300 хил. лв за 500 машини. За сравнение през 2009 г. Христов е платил 500

хил. лв. такса за близо 1000 работещи машини.

Износът също е пострадал

Българските производители на игрални съоръжения, чиято продукция намира пазари по цял свят, също се оплакват от общата стагнация. След забраната на хазарта в Русия от 1 август 2009 г. техните компании разпродават игралните си съоръжения на доста ниски цени, казва Георги Пенев, управител на „Алфа Гейм технолоджи“. Заради кризата търсенето на машини втора употреба в световен мащаб процъфтява. Това сваля цените на българските производители, които са паднали с около 30%.

„През 2008 г., когато беше първото издание на VEGE Ехро, само през първия

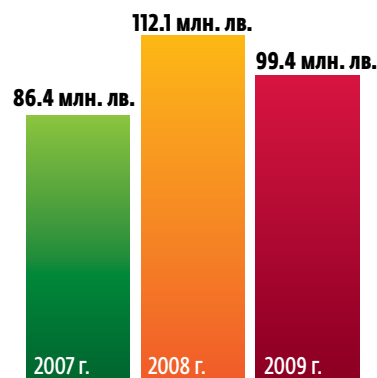
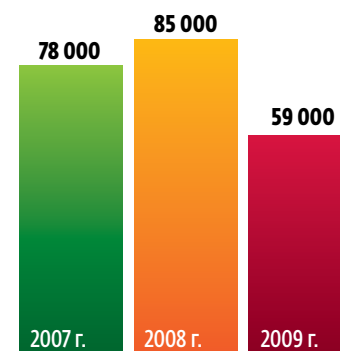
ден продадох три машини, през 2009 г. за три дни не продадох нито една, а тази година поне още три месеца след изложението няма да мога да осъществя продажби“, каза участник в изложението.

Мила Кисьова

▶ Ефект от увеличените данъци

	към 1.01.2009	към 1.09.2010
Игрални казина	23	22
Игрални зали с игрални автомати	975	864
Игрални зали с числови лотарийни игри Бинго и Кено	31	19
Игрални съоръжения в зали и казина	26 089	19 847
Игрални маси в казина	236	186

Източник: Българска търговска асоциация на производителите и организаторите от игралната индустрия

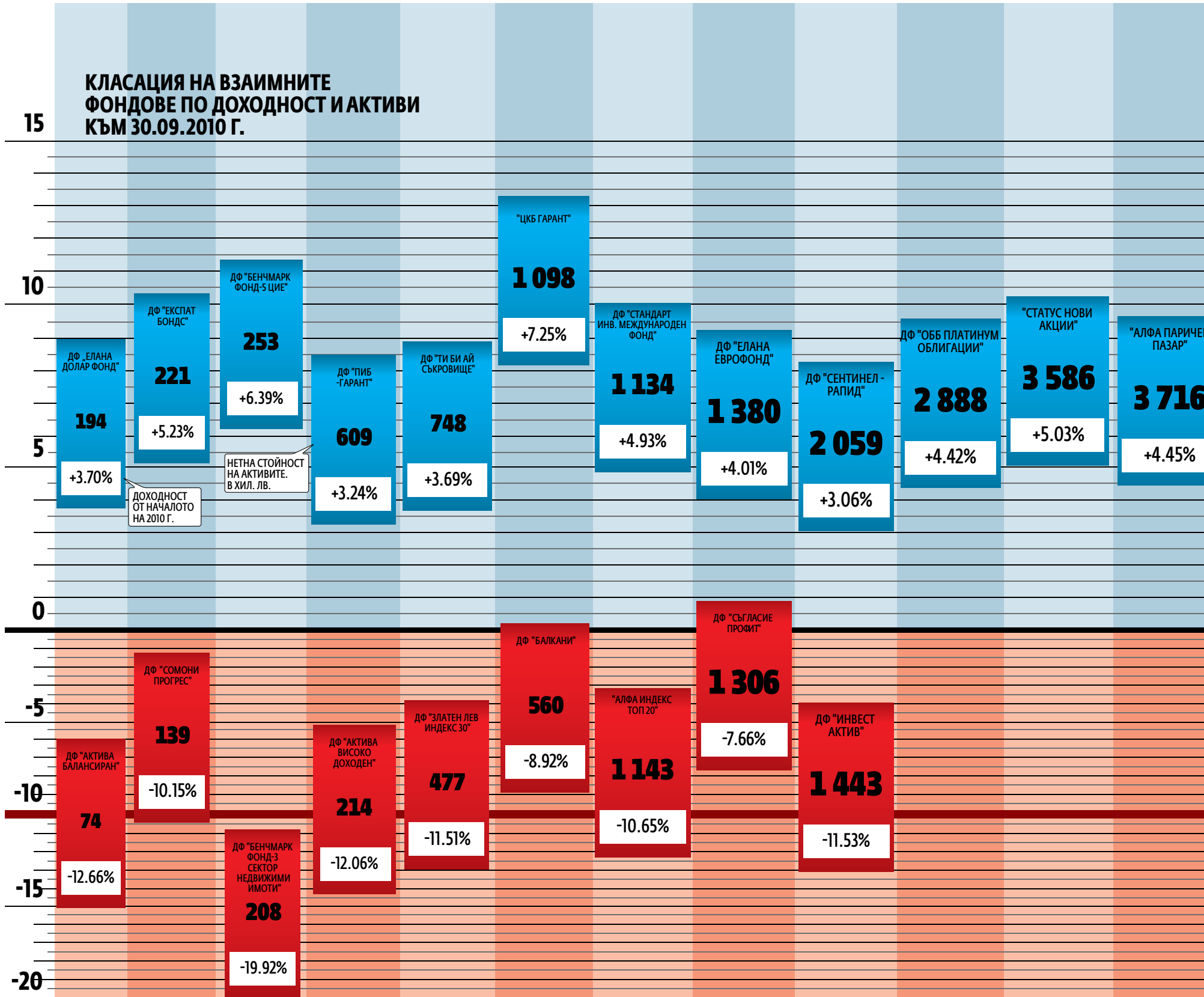
Данъци от игралната индустрия**Работни места**

Източник: Българска търговска асоциация на производителите и организаторите от игралната индустрия

Фондовете надскочиха доход

Нетната стойност на активите на управляващите дружества се увеличи с б

Взаимните фондове, които са под шапката на български управляващи дружества, са се справили сравнително добре на фона на представянето на българския капиталов пазар. Това става ясно от данните на Българската асоциация на управляващите дружества за доходността на колективните инвестиционни схеми от началото на 2010 г. Активното управление на фонд мениджърите през тази година доведе до по-добри резултати в сравнение с миналата година.

Едва 6 от общо 86 взаимни фонда са с по-висока отрицателна доходност от BGTR30, който се води за представителен за целия капиталов пазар. За първите девет месеца на 2010 г. широкият индекс е изгубил 10.49% от стойността си.

Наголу

С най-ниска доходност в края септември е ДФ „БенчМарк Фонд-3 Сектор Недвижими Имоти“. Фондът, който инвестира приоритетно в кни-

жа на АДСИЦ, е на минус 19.92%. „За голяма част от тези акции няма адекватна борсова цена заради липса на търговия“, обясни Константин Абрашев, портфолио мениджър в „БенчМарк Асет Мениджмънт“. По думите му допълнителен натиск са оказали и последните разпродажби по позициите на АДСИЦ.

С по-голяма отрицателна доходност от тази на BGTR30 са още фондовете „Активна Балансиран“, „Активна Високодоходен“, „Инвест Актив“, „Златен Лев Индекс 30“ и „Алфа Индекс Топ 20“. Последните два следят индексите BGTR30 и „Дневник20“.

На плюс

Най-добре от началото на годината се представят колективните схеми с фокус инвестиции в акции на компании от Централна и Източна Европа и фондовете от типа „паричен пазар“. Най-много са спечелили инвеститорите в „Аванс IPO Фонд“ и ДФ

„Аванс Източна Европа“, които имат доходност съответно 13.59 и 8.96%. „Освен възходящото движение на пазарите в ЦИЕ от значение е и изборът на акции“, каза Надя Неделчева, портфолио мениджър в „Карол Кепитъл Мениджмънт“ и ръководител на IPO фонда. Трето място заема с доходност от 7.25% „ЦКБ Гарант“, а след него е „Елана Фонд Паричен Пазар“, където показателят е 6.57%. „Фондовете тип „паричен пазар“ продължават да се възползват от затихващата депозитна война в страната“, каза Ивайло Пенев, портфолио мениджър на паричния фонд на „Елана Фонд Мениджмънт“. Петицата допълва „БенчМарк Фонд-5 ЦИЕ“, който е на плюс 6.39%.

Актуви

Най-много активи като абсолютна стойност са съсредоточени в „Райфайзен Фонд Паричен Пазар“ - над 67 млн. лв. към 30 септември 2010 г. Само през последния

месец средствата във фонда са се увеличили с 6.05 млн. лв. Доходността му за първите девет месеца на 2010 г. е 4.5%. „През последната година консервативните фондове в България се радват на подчертан инвеститорски интерес“, твърди Александър Леков, изпълнителен директор на „Райфайзен Асет Мениджмънт“. Според него тази тенденция ще се запази поне до третото тримесечие на 2011 г.

В края на септември във всички взаимни фондове в България са вложени 406.2 млн. лв., което е ръст от 9.7% спрямо края на 2009 г.

Исторически доходността на взаимните фондове следва пазара, но от началото на 2010 г. схемите обърнаха тенденцията и по-голямата част от тях се представят доста по-добре. Добрите перспективи пред пазарите в Европа може да донесат още по-добри резултати.

Атанас Христов

Написаното не е препоръка за вземане на инвестиционно решение.

Консервативните фондове привличат инвеститорите

През последната година консервативните фондове в България се радват на подчертан инвеститорски интерес. С оглед на макроикономическата ситуация и активността на търговията на БФБ може да се очаква този интерес да се запази поне до третото тримесечие на 2011 г. В края на септември „Райфайзен Фонд Паричен Пазар“ е лидер в този клас фондове с 46% пазарен дял и 67.2 млн. лв. активи. Инвеститорите във фондовете имат средносрочен или дългосрочен хоризонт. И поскъпването на един или друг пазар не трябва да е единственият фактор при вземане на решение. Ако някои пазари от ЦИЕ текущо изпреварват по ръст и доходност БФБ, това не означава, че родни-

Александър Леков, изп. директор на „Райфайзен Асет Мениджмънт“

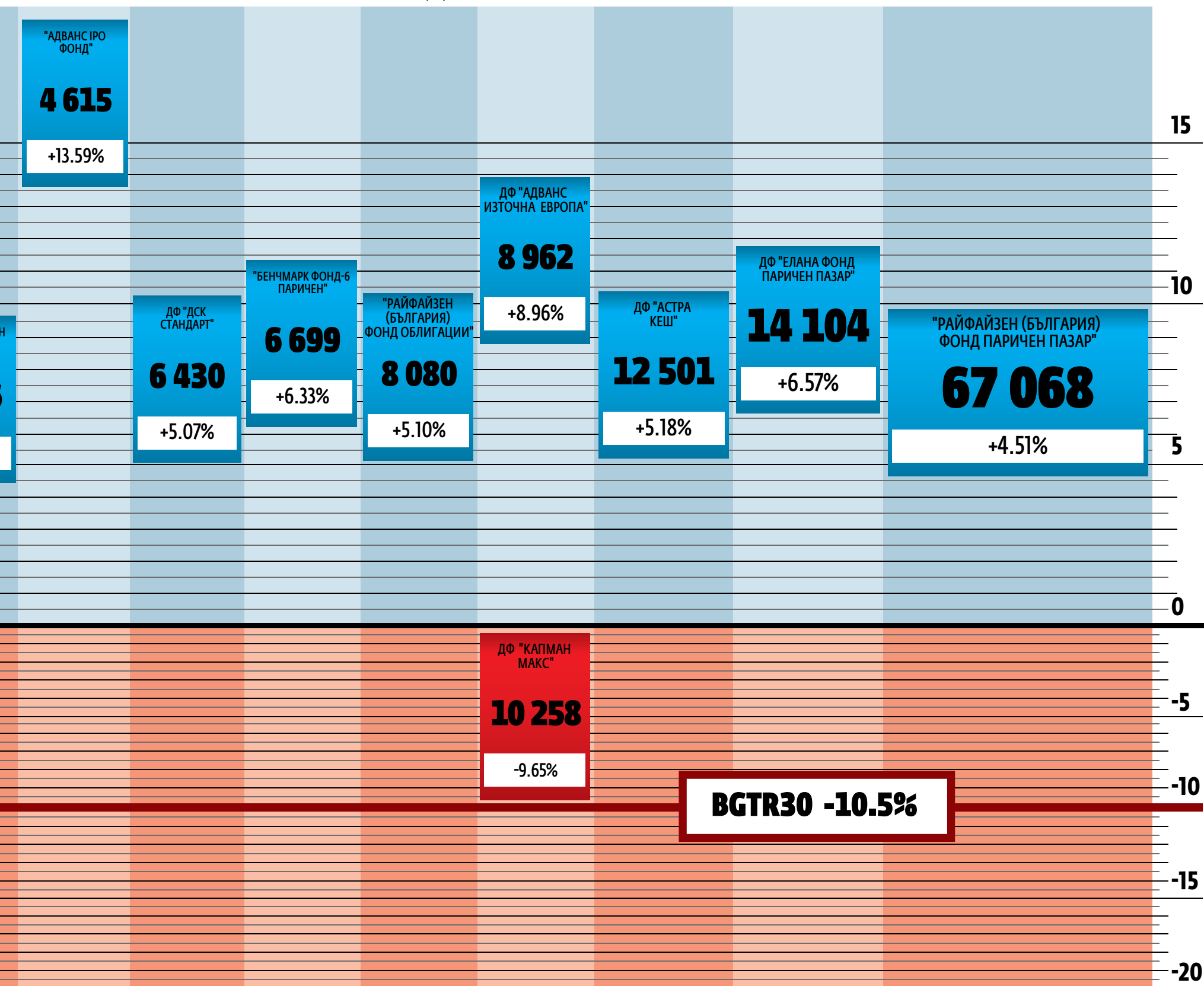
„Играчите търсят доходност и когато БФБ е готова да им я даде, ще се възползват от нея“

те акции нямат потенциал. Вече са налице първите административни стъпки, целящи възстановяване на ликвидността, повишаване на капитализацията и интегрирането на БФБ към други борси, което ще донесе позитиви. Инвеститорите търсят доходност и когато БФБ е готова да им я предостави, съчетана с добра ликвидност, те ще се възползват от нея.

Доходността на капиталовия пазар

Доходността на капиталовия пазар е около 10% от началото на годината

За доходността е важен и изборът на ценни книжа

Освен възходящото движение на пазарите в Централна и Източна Европа за постигането на доходност при фондовете, които са фокусирани върху тези фондови борси, е важен и изборът на акции. Към края на септември спрямо края на август повечето схеми в България отчитат подобрение на доходността. Средната доходност на абсолютно всички фондове, управлявани от български УД, в края на август тази година е -2.9%, а в края на септември се подобрява до -1.5%. Ако говорим за фондовете в акции, доходността им в края на септември е -3.37%, а в края на август беше -5.8%. От една страна, подобряването на доходността е причина за ръста

Надя Негелчева,
портфолио мениджър в „Карол
Кепитъл Мениджмънт“

„Повечето фондове отчитат подобрение на доходността“

на активите в индустрията. Има и еднократни големи постъпления и ако изключим еднократните ефекти, може би секторът ще е на нула. Има резон в тезата, че заради изоставането на българския пазар фондовете, които инвестират у нас, може да изпреварят тези в ЦИЕ. Аналогично беше положението и през миналата година, но това не се случи. Не мисля, че ще се случи и до края на тази година.

Фондовете от типа паричен пазар са зависими от лихвите

Повечето фондове в България са с фокус на местния пазар, за което до 2007 г. си имаше и обективни причини - двуцифрени, дори трицифрени доходности и липса на сериозни спадове. През изминалата година цените на родните компании бяха без особена промяна, което е и друга причина фондовете с фокус в ЦИЕ да се представят по-добре. Схемите тип паричен пазар продължават да се възползват от затихващата депозитна война в страната. Тяхната доходност е пряко зависима от лихвените равнища в България, които все още остават на високи нива. Може да се предполага, че нарастването на стойността на инвестициите допринася за ръста на активите

Ивайло Пенев,
портфолио мениджър в „Елана
Фонд Мениджмънт“

„В краткосрочен план не очаквам БФБ да се представи по-добре“

в индустрията. В същото време броят на издадените и обратно изкупени акции и дялове също говори за положителен принос към общата сума на активите. Местният пазар определено изостава от другите в региона. В краткосрочен план не очаквам БФБ да се представи по-добре, но в дългосрочен план имаме какво да наваксваме, което дава почва за добри доходности и на фондовете с фокус върху местния пазар.

Българският капиталов пазар все още реанимира

През годината фондовете с инвестиции в ЦИЕ натрупаха преднина най-вече поради силния ръст на тези пазари в началото на годината. За разлика от годините на борсов растеж сега голяма част от ръста на активите е следствие на реализирана доходност, и то най-вече от нискорисковите схеми, които имат и повече активи под управление. Българският пазар все още реанимира и не може да се съвземе след тежките понижения от 2008 г., но смятам, че той е сред най-подценените в региона и не е далеч моментът, когато ще видим забележителен ръст, който ще подобри и резултатите на ориентираните основно към местния пазар фондове.

Константин Абрашев,
портфолио мениджър в „Бенч-
Марк Асет Мениджмънт“

„Голяма част от ръста на активите е следствие на реализирана доходност“

Пазарът на акции е много лош, конкретно на АД-СИЦ. За голяма част от тях няма адекватна борсова цена заради липса на търговия и ние си правим преценка по методи, одобрени от БАУД и КФН. Последните месеци бяха съпроводени с продажби на тези книжа и затова фондовете, които инвестират в акции на АДСИЦ, са с най-голяма отрицателна доходност.

Македония се включва в проекта „Южен поток“

„Газпром“ започва техническа подготовка на разклонението за бившата югославска република

Македония ще се включи в проекта за изграждане на газопровода „Южен поток“, който ще доставя руски газ до Западна Европа през Черно море. Това стана ясно след срещата на делегация на руската държавна компания „Газпром“ в Скопие.

„Важно е Македония много скоро да стане част от „Южен поток“, каза македонският министър на икономиката Зоран Ставрски. По думите му са били обсъдени различни варианти за включването на бившата югославска република в проекта на „Газпром“ и италианската компания „Ени“.

Преговори

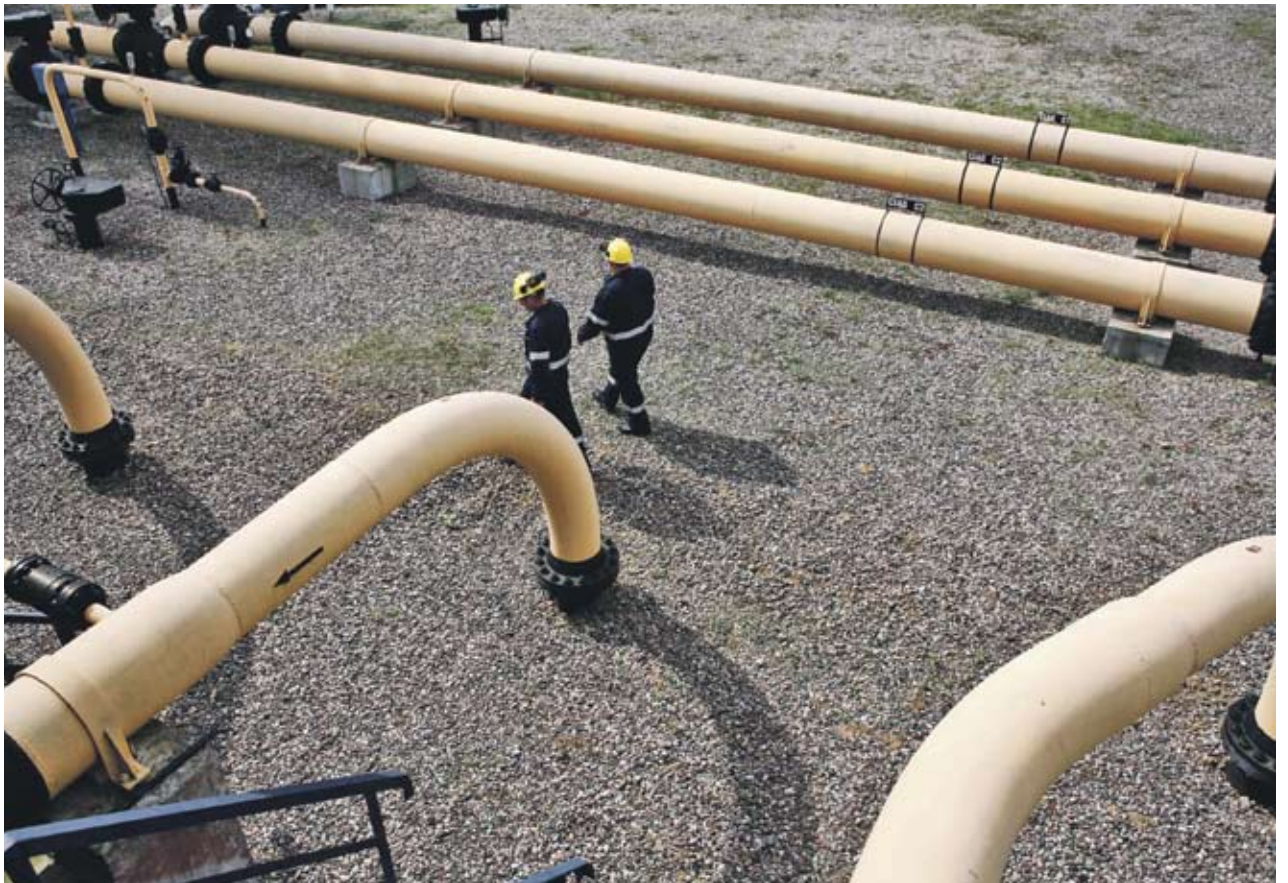
Включването на Македония в проекта „Южен поток“ е сред вариантите за увеличаване на доставките за руски газ до страната. За 2009 г. страната е внесла едва 100 хил. куб. м руски газ. Според ръководителя на отдела

за проектен мениджмънт на „Газпром“ Леонид Чугунов е необходима най-малко една година за извършването на техническите подготовки за проекта. По думите му се обсъждат различни варианти и чак след разглеждането на икономическите и техническите условия ще се избере какъв вид връзка ще бъде изградена за Македония. Ако анализите бъдат положителни, ще бъде подписано междуправителствено споразумение за включването на Македония в проекта, казаха от „Газпром“.

Според представители на руската държавна компания процесът по влизането на френската „Електрисите дьо Франс“ (EDF) в проекта върви по план и ще приключи в края на 2010 г.

Проектът

Преди седмица Сърбия

► „Южен поток“ трябва да транзитира 63 млрд. куб. м руски газ годишно към Европа

СНИМКА BLOOMBERG

обяви, че ще е първата европейска държава, която ще започне строителните работи по проекта, тъй като е на финалната права от подготовката на проекта.

В България се очаква общата българо-руска

компания за строежа на „Южен поток“ да бъде създадена през февруари 2011 г. През юли тази година министърът на икономиката, енергетиката и туризма Трайчо Трайков и руският му колега Сергей

Шматко подписаха пътна карта за проекта, с което беше дадена зелена светлина на газопровода.

„Южен поток“ ще транзитира годишно по 63 млрд. куб. м руски природен газ до Европа. Към момента

в проекта и изграждането на сухопътната част на тръбата са се включили България, Сърбия, Унгария, Гърция, Словакия, Хърватия и Австрия, с които Русия е подписала междуправителствени споразумения.

Близо 3 пъти повече фирми са изпаднали в несъстоятелност

НАП е поискала от прокуратурата 32 компании да бъдат обявени официално за фалирали

Националната агенция за приходите е поискала 32 компании, които са натрупали дългове към държавата за над 60 млн. лв., да бъдат обявени в несъстоятелност от съда. Към тези длъжници данъчните са приложили съответните мерки, като запор на имоти, вещи и банкови сметки, регистрация по ЗДДС, забрана на управителите да напускат страната и др. Въпреки това обаче тези задължения няма как да бъдат събрани, защото повечето от фирмите нямат активи, които да обезпечат вземанията.

5000

► лв. е глобата, ако гадена фирма е фалирала и не е уведомила съда

Колкото повече, толкова повече

Заради кризата броят на компаниите, които са изпаднали в несъстоятелност, рязко се е увеличил. Близо 3 пъти повече са фалиралите български фирми през тази година според данните на НАП. За сравнение през 2009 г. данъчните са подали едва 12 искания в съда за обявяване на фирми в несъстоятелност.

НАП освен това е изпратила и 51 сигнала до прокуратурата за търсене на наказателна отговорност от управители и собственици на дружества, които не са уведомили съда за изпадане в неплатежоспособност и свръхзадълженост.

Санкции

От приходната агенция напомнят, че търговец, който не може да си обслужва задълженията и в 30-дневен срок от спирането на плащанията не заяви това в съда, може да бъде наказан със затвор до 3 години и глоба до 5000 лв.

Шивашката индустрия с обща стратегия за излизане от кризата

Над 20% е ръстът на поръчките спрямо миналата година

Шивашката индустрия подготвя обща стратегия за излизане от кризата. „Искаме да насочим вниманието към сектора и да поставим на обсъждане важните въпроси“, обясни Мариана Манолова, изпълнителен директор на Българската асоциация на производителите и износителите на облекло и текстил (БАПИОТ). Тя обаче не пожела да коментира подробности, защото все още не са обсъждани. „Ще обсъдим предложенията на консултативен съвет, в който участват много организации, заедно със зам.-министъра на икономиката, енергетиката и туризма Евгени Ангелов“, каза още Манолова. Тя уточни, че обсъждането на стратегията ще се проведе на 13 октомври.

Ръст на поръчките

Шивашките фирми в България отчитат 20% повече поръчки спрямо миналата година, твърди Манолова. Според нея нивата са все още

много далече от резултатите, постигнати преди кризата. Според БАПИОТ вече са налице първите признаци за излизане от кризата.

Пазари

Фирмите, които работят в България, произвеждат дрехи от среден и висок ценови сегмент, твърдят от БАПИОТ. По-големият брой поръчки кара предприятията да работят по-бързо и сега една поръчка се осъществява за две до три седмици. Около 90% от произведе-

ните в България облекла се изнасят за европейски държави, твърди Мариана Манолова. Основни пазари са Италия, Великобритания, Франция, Испания и Германия, като се работи за едни от най-известните марки в световен мащаб. „Нашите предприятия са добре оборудвани и работят с обучен персонал“, обясни Манолова.

Проблемите

„Основните проблеми пред шивашката индустрия са

90

► процента от производените в България облекла се изнасят за европейски държави

► Егин от големите проблеми на шивашките предприятия е затрудненото кредитиране

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

свързани с кредитирането“, твърдят експертите в бранша. Според Мариана Манолова причината е, че шивашката индустрия много често се посочва като зле развиващ се сектор в условията на криза. Друг основен проблем е нелегалното производство. Въпреки това обаче шивашката индустрия се развива добре, а очакванията на БАПИОТ са, че поръчките ще продължат да се увеличават и през следващия сезон.

Рагослава Димитрова

Банковите гиганти в Швейцария с двойно по-строги изисквания

UBS и Credit Suisse ще трябва да заделят по 75 млрд. CHF за новите критерии

Двете най-големи швейцарски банки UBS и Credit Suisse трябва да поддържат двойно по-голям капитал, отколкото се предвижда в новите Базелски правила. Това е заключението на назначената от правителството експертна комисия.

Активите на двата трезора са общо 2.6 трлн. CHF, което е четири пъти повече от brutния вътрешен продукт на Швейцария. За това и евентуален фалит на някоя от тях би имал пагубен ефект върху икономиката.

По-високи изисквания
Капиталът на UBS и Credit Suisse трябва да е в размер на поне 19% от рисковото претеглените им активи, предлага комисията. За сравнение Базелският комитет по банков надзор миналия месец одобри минимално ниво от 10.5%. До 2019 г. швейцарските банки трябва да увеличат дела

на обикновените акции в капитала си до най-малко 10% спрямо 7-те процента, изисквани от Базел III, и едва 2% според сегашните правила.

По оценка на комисията всеки от двата трезора ще трябва да задели по 75 млрд. CHF, за да изпълни по-високите капиталови изисквания. Предложенията трябва да бъдат одобрени от правителството и парламента, преди да влязат в сила. Идеята за разделяне на банките или ограничаване на правото им да търгуват за собствена сметка беше отхвърлена от комисията.

Без проблем

От UBS и Credit Suisse не очакват да имат проблеми с новите правила. UBS е в състояние да изпълни по-високите изисквания доста по-рано от определения срок до края на 2018 г., без да трябва да издава нови акции, казаха от банката. От Credit Suisse също съобщиха, че ще изпълнят критериите, без да се налага да променят значително плановете си за развитие

или капиталовата и дивидентната си политика.

Буфери

Съгласно предложенията на комисията на банките може да им се наложи да увеличат капиталовите си буфери до 8.5%, включително 5.5% в обикновен капитал (2.5% по Базел III). За първи път в света в Швейцария се подготвя и допълнителен капиталов буфер за системно значими банки. Засега се предлага той да не надвишава 6%, но този размер може да се променя с времето. Това ще зависи от фактори като дела на активите на съответната банка спрямо икономиката на страната и пазарния дял във вътрешното кредитиране.

През 2008 г. швейцарското правителство спаси UBS с 6 млрд. CHF, като отдели токсичните активи във фонд към централната банка. Около година по-късно държавата продаде дела си, от което спечели 1.2 млрд. CHF. Другият гигант, Credit Suisse, отказа държавна помощ.

► Швейцарското правителство спечели от това, че спаси най-голямата банка в страната UBS през 2008 г.

СНИМКИ BLOOMBERG

Opel закрива завода си в Белгия до края на годината

General Motors планира 11 млрд. EUR инвестиции

Подразделението Opel на американския автомобилен производител General Motors ще закрие завода си в белгийския град Антверпен до края на годината. Компанията не успя да намери купувач за предприятието до определения срок 30 септември.

Последни поръчки

„Нито един от потенциалните инвеститори не можа да предложи устойчива бизнес концепция за завода“, съобщиха от компанията. „Търсенето на промишлен инвеститор, който се ин-

тересува от запазване на дейността, приключи“, добавиха оттам. Според синдикатите към завода е бил проявен интерес от китайска и американска компания. Докато тече процедурата по прекратяване на дейността, оставаме отворени за евентуални предложения от купувачи, казаха от Opel. В момента в завода работят около 1300 души, след като по-рано тази година бяха съкратени половината работници.

Това ще бъде първата затворена автомобилна фабрика в Европа от 2006 г. на насам. Преди четири години General Motors закри предприятието си в Португалия, а Peugeot Citroen спря завода Ryton в Англия.

Инвестиции

Най-големият производител на коли в САЩ GM, който беше на ръба на фалита и беше спасен от американското правителство, отчете 2.4 млрд. USD печалба за първото полугодие. Въпреки затварянето на белгийския завод компанията планира да инвестира 11 млрд. EUR в подразделенията си Opel и Vauxhall. Миналия месец от GM обявиха, че през 2013 г. ще започне строителството на завод за малки коли в германския град Айзенах. Планира се и увеличаване на производството във фабриката за части и двигатели в Кайзерслаутерн. Около 500 млн. EUR пък ще бъдат вложени в Унгария.

2.4

► млрд. USD печалба за първото полугодие отчете собственикът на Opel General Motors

► В завода в белгийския град Антверпен все още работят около 1300 души

Пари

CSR

ОТГОВОРЕН БИЗНЕС 2010

ТЕНДЕНЦИИ В CSR ПРАКТИКИТЕ И УСПЕШНОТО ИМ ИНТЕГРИРАНЕ В БИЗНЕСА

19 ОКТОМВРИ,
ГРАНД ХОТЕЛ СОФИЯ

ЕДНИ ОТ НАЙ - УСПЕШНИТЕ СВЕТОВНИ ЕКСПЕРТИ ПО КОРПОРАТИВНО-СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ ЩЕ ДОЙДАТ, ЗА ДА ВИ РАЗКАЖАТ:

КАК СЕ ПРАВИ УСПЕШЕН CSR ПРОЕКТ

КАК ДА НАКАРАТЕ ВАШАТА CSR ПОЛИТИКА ДА РАБОТИ ЗА ЦЯЛОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА КОМПАНИЯТА

СЪС СЪДЕЙСТВО НА:

Postbank

Eurobank EFG

16 ПАЗАРИ

Цени на петрол и петролни продукти

Вид	Борса	Единица	Октомври	Ноември
Суров петрол	NYMEX	USD/б	81,8	82,66
Брент	ICE	USD/б	83,93	84,17
Газов	ICE	USD/т	723,75	723,25
Природен газ	NYMEX	USD/MMBtu	3,728	4,028
Бензин 95	NYMEX	USD/т	740	-
Нафта	NYMEX	USD/т	734	-

Фючърси на агрокултури

Вид	Разновидност	Борса	Единица	Октомври
Пшеница	Soft Red	CBT	USD/m	237,64
Царевица	Yellow	CBT	USD/m	179,51
Ечемик	Feed	ASX	USD/m	245,08
Памук	No.2	NYBOT	USD/m	2119,71
Kaiko		NYBOT	USD/m	2753,00
Kafo	Arabica	NYBOT	USD/m	3869,05
Соя	No.2	ICE	USD/m	383,97
Захар	White	NYSE LIFFE	USD/m	602,50

Борси: CBOT - Чикагска стокова борса; CME - Чикагска търговска борса; NYBOT - Нюйоркска стокова борса; ASE - Австралийска стокова борса

Спот цени на цветни метали

Вид	Борса	Единица	Цена	Зм.
Мед	LME	USD/т	8085,5	8099
Калай	LME	USD/т	24930	24900
Олово	LME	USD/т	2265,5	2277,25
Цинк	LME	USD/т	2205,5	2237
Алуминий	LME	USD/т	2332	2366,5
Никел	LME	USD/т	23835	23830
Алуминиева сплав	LME	USD/т	2192	2230

Цени на благородни метали

Вид	Борса	Единица	Купува	Продава
Злато	LME	USD/т.у.	1315,4	1315,75
Сребро	LME	USD/т.у.	22,0425	22,0925
Платина	LME	USD/т.у.	1669,5	1676,5
Паладий	LME	USD/т.у.	564,5	567
Родий	LME	USD/т.у.	2270	2270

Източник: Bloomberg

Мерни единици: 1 бу. соя = 27.216 кг; 1 бу. царевица = 25.4016 кг; 1USD = 1 U.S. cent
1бу. овес = 15.4224 кг; 1 lb. = 0.4536 кг; 1 cwt = 50 кг; 1 gal. = 3.785 л; 1 MT = 1000 кг

Курсове за митнически оценки

Валута	Код	За	Стойност
Currency	Code	For	Rate
Австралийски долар	AUD	1	1,39086
Бразилски реал	BRL	10	8,90025
Канадски долар	CAD	1	1,54245
Швейцарски франк	CHF	1	1,43695
Китайски ренминби юан	CNY	10	2,33965
Чешка крона	CZK	100	7,60284
Датска крона	DKK	10	2,62746
Естонска крона	EKK	10	1,25000
Британска лира	GBP	1	2,37675
Хонконгски долар	HKD	10	2,04917
Хърватска куна	HRK	10	2,71832
Унгарски форинт	HUF	1000	6,97564
Индонезийска рупия	IDR	10000	17,6047
Исландска крона	ISK	100	3,45102
Японска йена	JPY	1000	6,74424
Южнокорейски вон	KRW	100	1,76583
Литовски литас	LTL	1000	1,34159
Латвийски литас	LVL	10	5,66448
Мексиканско песо	MXN	1	2,76091
Малайзийски рингит	MYR	10	2,26647
Норвежка крона	NOK	10	4,92541
Новозеландски долар	NZD	10	2,46668
Филипинско песо	PHP	10	1,13211
Полска злота	PLN	100	3,46128
Нова румънска лея	RON	10	4,80997
Руска рубла	RUB	10	4,63083
Шведска крона	SEK	100	5,13983
Сингапурски долар	SGD	10	2,05617
Словашка крона	SKK	10	1,14617
Тайландски бат	THB	100	4,92280
Нова турска лира	TRY	10	1,01660
Щатски долар	USD	1	1,59386
Южноафрикански ранд	ZAR	10	2,10812

Валутният курс за митнически цели е курсът на БНБ определен в предпоследната сряда от месеца и публикуван този или на следващия ден, който се използва през следващия календарен месец, освен ако не бъде заменен от курса определен по чл. 91 от ПЗМ. Курсовете са валидни до 24.00 часа на 31.10.2010.

Курсове на чуждестранни валути

Валута	Код	За	Стойност	Разлика
Currency	Code	For	Rate	Difference
ЕВРО	EUR	1	1,96	0
АВСТРАЛИЙСКИ ДОЛАР	AUD	1	1,38192	-0,00382
БРАЗИЛСКИ РЕАЛ	BRL	10	8,47487	-0,01545
КАНАДСКИ ДОЛАР	CAD	1	1,39722	0,00863
ШВЕЙЦАРСКИ ФРАНК	CHF	1	1,46757	0,01050
КИТАЙСКИ РЕНМИНБИ ЮАН	CNY	10	2,13279	0,00325
ЧЕШКА КРОНА	CZK	100	7,99309	-0,01604
ДАТСКА КРОНА	DKK	10	2,62383	-0,00063
ЕСТОНСКА КРОНА	EKK	10	1,25000	0,00000
БРИТАНСКА ЛИРА	GBP	1	2,25951	0,00521
ХОНКОНГСКИ ДОЛАР	HKD	10	1,83933	0,00306
ХЪРВАТСКА КУНА	HRK	10	2,68122	0,00360
УНГАРСКИ ФОРИНТ	HUF	1000	7,18474	0,04276
ИНДОНЕЗИЙСКА РУПИЯ	IDR	10000	1,59685	-0,00210
ИНДИЙСКА РУПИЯ	INR	100	3,20297	0,00094
ИСЛАНДСКА КРОНА	ISK	100	3,45102	0,00000
ЯПОНСКА ЙЕНА	JPY	100	6,74141	0,00240
ЮЖНОКОРЕЙСКИ ВОН	KRW	1000	1,26891	0,00390
ЛИТОВСКИ ЛИТАС	LTL	10	5,66448	0,00000
ЛАТВИЙСКИ ЛИТАС	LVL	1	2,75780	0,00000
МЕКСИКАНСКО ПЕСО	MXN	10	1,13676	-0,00070
МАЛАЙЗИЙСКИ РИНГИТ	MYR	10	4,61542	-0,00261
НОРВЕЖСКА КРОНА	NOK	10	4,23565	0,00303
НОВОЗЕЛАНДСКИ ДОЛАР	NZD	1	1,05973	0,00537
ФИЛИПИНСКО ПЕСО	PHP	100	3,26429	0,00816
ПОЛСКА ЗЛОТА	PLN	10	4,95360	-0,01422
НОВА РУМЪНСКА ЛЕЯ	RON	10	4,57408	-0,01115
РУСКА РУБЛА	RUB	100	4,67852	-0,00050
ШВЕДСКА КРОНА	SEK	100	2,11674	-0,00494
СИНГАПУРСКИ ДОЛАР	SGD	1	1,08627	0,00066
ТАЙЛАНДСКИ БАТ	THB	100	4,73097	0,01392
НОВА ТУРСКА ЛИРА	TRY	10	9,86946	0,01939
ЩАТСКИ ДОЛАР	USD	1	1,42709	0,00218
ЮЖНОАФРИКАНСКИ РАНД	ZAR	10	2,04842	-0,00773
ЗЛАТО (ТРОЙ УНЦИЯ)	XAU	1	1881,07000	12,89000

Обменни курсове на чуждестранните валути към лева за 5.10.2010 година. Тези курсове се основават на чл. 29, ал. 2 от Закона за БНБ и референтните курсове на ЕЦБ за съответния ден, и се прилагат за целите на статистическата и счетоводната отчетност.

Raiffeisen Capital Management		Тип	Валута	Емисионна стойност за поръчки подадени до 15.00 ч. на 1.10.2010 г.					Цена при обратно изкупуване
Raiffeisen АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ				До 5 000 евро	От 5 001 до 10 000 евро	От 10 001 до 20 000 евро	Над 20 001 евро	Над 100 001 евро	
Фондове на Райфайзен Капиталманаж Гезелшафт м.б.Х. за дата 1.10.2010 г.									
Райфайзен-Долар ShortTerm-Облигации	консервативен	USD	158,04	157,27	156,50	156,12	154,19	154,19	
Райфайзен-Европлюс-Облигации	консервативен	EUR	12,04	11,99	11,93	11,90	11,75	11,75	
Райфайзен-Глобални-Облигации	консервативен	EUR	84,96	84,55	84,14	83,73	82,49	82,49	
Райфайзен-А.Р.-Глобален-Балансиран	балансиран	EUR	100,65	100,16	99,67	99,19	97,72	97,72	
Райфайзен-Глобален-Балансиран	балансиран	EUR	761,27	757,58	753,88	750,19	739,10	739,10	
Райфайзен-Европейски-SmallCap-Компании	високодоходен	EUR	168,62	167,82	167,01	166,21	160,59	160,59	
Райфайзен-Глобални-Основни-Акции	високодоходен	EUR	77,96	77,58	77,21	76,83	74,96	74,96	
Райфайзен-Глобален-Акции	високодоходен	EUR	152,12	151,39	150,66	149,93	146,27	146,27	
Райфайзен-Источноевропейски-Акции	високодоходен	EUR	301,40	299,97	298,53	297,10	287,05	287,05	
Райфайзен-Евразийски-Акции	високодоходен	EUR	199,52	198,57	197,62	196,67	190,02	190,02	
Райфайзен-Новозеландски-Пазари в Акции	високодоходен	EUR	234,50	233,38	232,26	231,15	223,33	223,33	
Райфайзен-Русия-Акции	високодоходен	EUR	80,75	80,36	79,98	79,59	76,90	76,90	
Райфайзен-ИточнаЕвропа-Облигации	консервативен	EUR	240,44	239,29	238,15	237,00	228,99	228,99	

Нетната стойност на активите на дял е равна на цената на обратното изкупуване. Информация за проспектите и правилата на фондовете може да бъде получена на тел. 0700 10 000, както и на интернет адреси www.rcm.at и www.ram.bg

Котировки на взаимните фондове

Фонд	Тип	Ем. от/сп	ЦОМ	Доходност и Risk			От началото на годината (не се анюализира)	Стандартно отклонение	За последните 12 мес.	От началото на публ. прера (анюализирана)	Начало на публ. предлагане		
				за поръчки над 20000 лв.	за поръчки от 2000 до 20000	за поръчки над 2000 лв.						спед. края на 2-ма тор.	спед. края на 2-ма тор.
Авора Капитал АД	балансиран												
Авора Кепитъл - Балансиран	балансиран			4,8455	4,8697	5,0393	4,8455	4,7486	-5,90%	15,03%	-8,46%	-23,57%	21.01.2008
Авора Кепитъл - Слова Commodity Fund	фонд в акции			6,7884	6,8223	7,0599	6,7884	6,6526	-4,17%	13,89%	-5,26%	-13,41%	23.01.2008
ДФ Авора Кепитъл Югоизточна Европа	високодоходен			10,1505	10,3028	10,5565	0,0000	0,0000	0,90%	N/A	N/A	N/A	23.09.2009
Активна Асет Мениджмънт АД													
ДФ Активна Високодоходен	фонд в акции			2,1675			2,1675		-13,03%	28,18%	-18,63%	-57,30%	12.11.2007
ДФ Активна Балансиран	балансиран			2,5806			2,5806		-13,25%	24,80%	-17,90%	-50,64%	12.11.2007
Астра Асет Мениджмънт АД													
ДФ Астра Кеш	паричен пазар			11,3121		11,3064	11,2894	11,3007	5,25%	0,12%	7,04%	6,37%	06.10.2008
ДФ Астра Баланс	балансиран			10,8390		10,7851	10,6772	10,7312	0,0000	0,71%	-0,45%	3,92%	06.10.2008
ДФ Астра Плюс	фонд в акции			10,1017		10,0514	9,9006	9,9509	-2,23%	8,10%	-4,12%	0,26%	06.10.2008
БенчМарк Асет Мениджмънт АД													
ДФ БенчМарк Фонд 1 Акции и Облигации	балансиран			13,6367		13,5017	13,5017		0,60%	5,31%	0,53%	6,44%	14.12.2005
ИД БенчМарк Фонд 2 Акции	фонд в акции			8,0429		7,9633	7,9633		-4,93%	10,00%	12,00%	-4,29%	01.03.2006
ДФ БенчМарк Фонд 3 Сектор Недвижими Имоти	фонд в акции			4,7900		4,7426	4,7426		-18,98%	11,79%	-20,41%	-16,01%	21.06.2006
ДФ БенчМарк Фонд 4 ЕНЕРГЕТИКА	фонд в акции			7,6042		7,3827	7,3827		-6,79%	12,29%	-1,50%	-10,76%	05.02.2008
ДФ БенчМарк Фонд 5 ЦИЕ	фонд в акции			11,2904		10,9616	10,9616		6,82%	12,79%	9,77%	3,50%	05.02.2008
БенчМарк Фонд 6 Паричен	паричен пазар			12,0711		12,0711			6,40%	0,13%	8,72%	8,38%	03.06.2008
Болкан Капитал Мениджмънт АД													
ДФ БКМ Балансиран Капитал	фонд в облигации			81,5676		81,2821	81,2821		-1,65%	1,93%	-4,94%	-4,77%	20.11.2006
ДФ Европа	фонд в акции			47,9911		47,5111	47,5111		-7,53%	3,16%	-14,17%	-13,47%	20.11.2006
ДФ Балкани	фонд в акции			62,7899		62,4760	62,7899		-8,92%	4,64%	-10,27%	-12,43%	03.10.2007
Варчев Мениджмънт Кълпани ЕАД													
ДФ Варчев Високодоходен Фонд	фонд в акции												

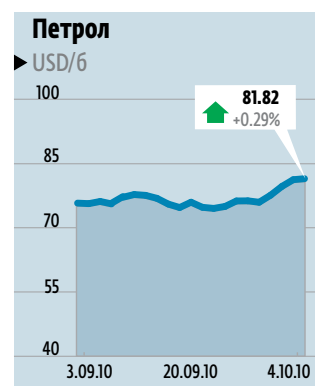

Индекс на деня

0.69

► процента се понижи германският индекс DAX и достигна 6168.21 пункта

” По време на борсовата сесия в понеделник измерителят загуби 44 пункта от стойността си. Причина за понижението бяха незадоволителните резултати на производствените цени в еврозоната

” Цената на петрола отбеляза повишение и по време на вчерашната сесия в Ню Йорк достигна 81.82 USD/б. Поскъпването на долара спрямо еврото не успя да повлияе в голяма степен на нефта

Стока на деня

2.04

► процента загуби царевичката на борсата в Чикаго и достигна 179 USD/m

” Царевичката загуби 3.75 USD от стойността си на последната борсова сесия. Добрите новини за реколтите в Русия и САЩ продължават да свалят цената на зърното

Търсенето на стомана забавя темпа си

Търсенето на стомана в глобален мащаб ще продължи да се увеличава и през 2011 г., но с далеч по-бавни темпове в сравнение с предходните години. Това стана ясно от последния доклад на Световната асоциация на производителите на стомана. Според последните изчисления на асоциацията, чиито страни членки произвеждат 85% от стоманата в света, консумацията в Япония и Китай ще пада за сметка на развиващите се държави. Последното изчисление показва, че ръстът в глобалното потребление през 2011 г. ще бъде 5.3%, докато по-рано правените прогнози предвиждаха увеличение на годишна база от 13.1%. Очакванията са в края на 2011 г. постигнатият от Китай ръст при вноса на стомана да падне до 3.5%, което е почти двойно по-малко спрямо 6.7% в края на 2010 г. Причината за песимистичната

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

” На борсата в Ню Йорк фючърсите на горещо валцуваната стомана с доставка през октомври достигна 590 USD/t

прогноза са наложените от китайското правителство ограничения върху потреблението на електроенергия в стоманодобивните предприятия. Целта на управляващите е да се постигнат предварително заложените цели за енергийната ефективност. Освен ограниченията при електроподаването правителството е сложило забрана при

използването на остаряла техника, което е довело до затваряне на 40% от заводите, произвеждащи стомана. Очакванията за потреблението на стомана в Япония също са слаби. Вносът на страната през 2011 г. се очаква да падне до 1.4%. За сметка на тях обаче перспективите пред Индия, Бразилия и САЩ остават добри. Според прогнозите на организацията през 2011 г. Индия ще задмине Япония по потребление на стомана и ще застане плътно зад първите две държави - САЩ и Китай.

Последните изчисления показват, че ръстът на страната през 2010 г. ще достигне 8.2%, а година по-късно той ще скочи с още 13.6%. В Бразилия отчетеното в края на годината повишение при потреблението ще бъде още по-драстично - 34.6%, а за целия регион на Централна и Южна Америка - 9.1% до 47.6 млн. т.

► Търсенето на стомана от страна на Китай и Япония пада за сметка на Индия и Бразилия

Възстановяването на американската икономика, макар и по-бавно от очакваното, ще повлияе благоприятно върху търсенето на метали. Количеството

стомана, от което САЩ ще се нуждаят до края на 2010 г., ще скочи с 32.9%, а през 2011 г. ръстът ще стигне 9.4%. В доклада се посочват данни и за

Европейския съюз, като според тях използването на стомана там ще отчете ръст от 18.9% през тази година и още 5.7% през следващата.

Японският пазар остана единственият губещ в Азия

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

” На борсата в Хонконг Hang Seng се повишава с 1.17% до 22 618.66 пункта

Доброто представяне на азиатските и тихоокеанските фондови пазари продължи и в началото на новата борсова седмица. Единствено изключение направи фондовата борса в Токио, където разпродажби във финансовия сектор понижиха главните индекси. Японските банки бяха сред най-губещите заради съобщението, че двете най-големи банки в Швейцария UBS и Credit Suisse ще имат два пъти по-строги в сравнение с Базел III правила за капиталова адекватност. Nikkei 225 загуби 0.3% до 9381.06 пункта, а негативно влияние продължава да оказва и силната йена. Високопоставен прави-

► Разпродажби при финансовия сектор в Япония понижиха главните индекси в страната СНИМКИ BLOOMBERG

телствен служител изрази опасение днес, че японската валута поскъпва твърде бързо заради спекулативни сделки, като курсът ѝ не отразява реалното състояние на японската икономика. Регионалният индекс MSCI Asia Pacific напредна с 0.4% до 127.5 пункта, което е най-високото му ниво за повече от пет месеца. За повишението му помогнаха очакванията, че динамичното

развитие на китайската икономика ще подобри финансовите резултати на компаниите в региона, пише Bloomberg.

На борсата в Хонконг Hang Seng се повишава с 1.17% до 22 618.66 пункта, след като премиерът на Китай Вън Дзябао заяви, че ще стабилизира икономиката на страната чрез насърчаване на вътрешното търсене.

Доларът възстанови част от загубите си

Доларът успя да възстанови част от загубите спрямо еврото, постигнати през миналата седмица, и в началото на американската сесия се търгуваше за 1.3702 EUR/USD. В началото на азиатската сесия обаче котировките на американската валута преминаха над 1.3800 EUR/USD, като това е най-ниската стойност на долара спрямо единната валута за последните шест и половина месеца. Изнасянето на данните за производствените цени в еврозоната донесоха корекция в кроса и в един момент той достигна 1.3665 EUR/USD.

Доларът остана близо до 15-годишното си дъно спрямо японската йена. Това даде нов тласък на спекулациите, че японската централна банка отново ще бъде принудена да се намеси, за да отслаби валутата си. Икономическият календар тази седмица е доста натоварен и водещите

Дилян Дойчев,
„БенчМарк“

” В началото на американската сесия доларът се търгуваше за 1.3702 EUR/USD

анализатори очакват масово прибиране на печалби и ограничаване на рисковите експозиции, за да се избегнат неприятни изненади от волатилността заради новините. В началото на седмицата очакваме решенията на централните банки на Япония и Австралия за равнището на лихвите, които пък ще бъдат последвани от колегите им от Европейската и английската централна банка. Към края на седмицата ще бъдат публикувани данни за заетостта в Канада и особено важните показатели за пазара на труда в САЩ.

ПРОДАВА

ПОЗЕМЛЕН ИМОТ
с площ 4 736 лв.,
гр. Дулово,
ул. „Добруджа“

цена 78 000 лв.
0897 999 029

ПРОДАВА

ПОЗЕМЛЕН ИМОТ
с площ 1276 лв., с три
МАСИВНИ ЕДНОЕТАЖНИ
СГРАДИ (БИВШАТА
БАНЯ) с площ съответно
234 кв.м., 196 кв.м. и 42 кв.м., гр. Дулово,
ул. „Байкал“ № 2А
цена 120 000 лв.
0897 999 029

ПРОДАВА ПОЗЕМЛЕН ИМОТ
с площ 3 926 кв.м., незастроен,
гр. Дулово, със 6-етажна
масивна стопанска сграда
(бивш Битов Комбинат) с
РЗП 2 788 кв.м., 1-етажна
масивна стопанска сграда
(бивш Цех за тенекеджийски
услуги) с ЗП 315 кв.м.,
гараж с ЗП 21 кв.м., 1-етажна
масивна стопанска сграда
(бивш Метален цех) с ЗП
155 кв.м., чрез ЧСИ
цена 679 140 лв. без ДДС
0897 999 029

Девет фирми от ЕС искат да открият офиси у нас

Най-голям обаче интересът е към Москва в региона от ЦИЕ и Шанхай в световен план

Страните от Централна и Източна Европа предлагат изключително добри възможности за правене на бизнес на европейските компании. Това показва анализ къде е най-доброто място за правене на бизнес в Европа на консултантската компания Cushman&Wakefield, представено у нас от Forton International.

През следващите 5 години най-много компании - общо 47 - планират да разширят дейността си в Москва. С това руската столица се нарежда на първо място по интерес сред всички големи европейски

градове. След нея на втората позиция е Варшава. Там 30 компании от Европа са заявили, че ще имат намерения да отворят офиси през следващи години. Девет от запитаните фирми пък са заявили интерес да разширят бизнеса си в България през 2010-2015 г., показва докладът на Cushman&Wakefield.

Интересът на европейските компании към региона е провокиран от квалифицираната, но сравнително евтина работна ръка и ниските данъчни ставки, коментира Сергей Койнов, изпълнителен директор на Forton International. Той допълни, че от съществено значение за компаниите е и добрата комуникативност на градовете, в които искат да установят бизнес а си.

Топ 3

Традиционно градовете, които предлагат генерално най-добри бизнес условия и през 2009 г., са Лондон, Париж и Франкфурт. Английската столица предлага лесен достъп до други пазари, широк избор на квалифициран персонал и добри транспортни връзки. Слабите места на Лондон са високите цени на офис площите и замърсяването на въздуха.

Германия също има с какво да се похвали. Четири от градовете, предпочитани за правене на бизнес, са именно германски - Франкфурт, Берлин, Мюнхен и Дюселдорф.

Първенци в различни категории

Отличникът за миналата година обаче е Виена. Ав-

► Високите наеми на офис площи в европейските столици отблъскват компаниите

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

стрийската столица се изкачи 6 позиции нагоре и вече е на 22-ра позиция. Берлин пък е градът, където бизнес условията са се подобри-

ли съществено. Извън ЕС европейските компании планират да разширят дейността в Шанхай. Близко 30 корпорации планират

► Най-добрите градове за бизнес в Европа

Позиция		
2010	2009	Град
1	1	Лондон
2	2	Париж
3	3	Франкфурт
4	5	Брюксел
5	4	Барселона
6	8	Амстердам
7	9	Берлин
8	6	Мадрид
9	7	Мюнхен
10	15	Дюселдорф

Източник: Cushman&Wakefield

да открият свои офиси в най-големия китайски град в следващите 5 години, показва проучването на Cushman&Wakefield.

II Корпоративни съобщения и обяви на държавни институции

СПЕЦИАЛИЗИРАНИЯТ НАУЧЕН СЪВЕТ ПО АРХИТЕКТУРА ПРИ ВАК

Ви кани на 19.10.2010 г. от 16:15 часа в зала 316 в Архитектурния факултет на УАСГ на

ПУБЛИЧНА ЗАЩИТА

на дисертационния труд на арх. Огнян Димитров Симов: **ТОПЛОТЕХНИЧЕСКИ ПОКРИТИЯ - ПРИЛОЖЕНИЕ В АРХИТЕКТУРАТА И СТРОИТЕЛСТВОТО**

за присъждане на научна и образователна степен "ДОКТОР" по научна специалност 02 17 05 "Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли"

Научен ръководител: доц. д-р арх. Жеко Тилев Петров
Официални рецензенти: проф. д-р арх. Младен Мирянов
доц. д-р Светлана Джамбова

На основание чл. 22, ал. 2 от Наредба № 9 /19.11.2003г. ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ "Съгласие" АД уведомява осигурените лица, че стойността на един дял в управляваните от Компанията пенсионни фондове, валидна за 30.09.2010 г., е както следва:

- За ДПФ "Съгласие" - 1.22765 лв.
- За ППФ "Съгласие" - 1.28185 лв.
- За УПФ "Съгласие" - 1.31204 лв.

Стойности на дяловете на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, управлявани от ПЕНСИОННО ОСИГУРИТЕЛНА КОМПАНИЯ "ДСК РОДИНА" АД, валидни за 30 септември 2010г.

- Професионален Пенсионен Фонд: 1.23563 за един дял
- Универсален Пенсионен Фонд: 1.28469 за един дял
- Доброволен Пенсионен Фонд: 1.26905 за един дял
- ДПФ по професионални схеми: 1.08412 за един дял

ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

На основание чл.22, ал.2 на Наредба № 9/19.11.2004 г., Съветът на директорите на "Ай Ен Джи Пенсионноосигурително дружество" ЕАД обявява стойностите за дяловете на пенсионните фондове, управлявани от дружеството, валидни за дата 30.09.2010 г., както следва:

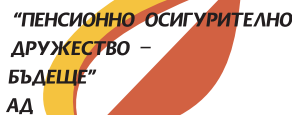
- "Ай Ен Джи Универсален пенсионен фонд" 1.29183
- "Ай Ен Джи Професионален пенсионен фонд" 1.29588
- "Ай Ен Джи Доброволен пенсионен фонд" 1.27218

На основание чл. 22, ал.2 от Наредба № 9/19.11.2003 на КФН, "ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ" АД обявява стойностите на един дял, валидни за последния работен ден на месец СЕПТЕМВРИ на 2010 г., на пенсионните фондове, управлявани от Дружеството, както следва:

- за ППФ "Пенсионноосигурителен институт" - 1.10334 лв.
- за УПФ "Пенсионноосигурителен институт" - 1.12975 лв.
- за ДПФ "Пенсионноосигурителен институт" - 1.09729 лв.

София, бул. Черни връх № 51 Д, тел. 80 55 308, факс 80 55 308
e-mail: head@pensionins.com; web site: pensionins.com

Пенсионно осигурително дружество - Бъдеще АД обявява стойност на един дял за последния ден на месец септември 2010 г. както следва:

- ППФ - 1.21374
- УПФ - 1.25355
- ДПФ - 0.90111

РЕШЕНИЕ № 1496/01.10.2010 г.

На основание чл. 4, ал. 1 и чл. 28, ал. 1 и ал. 2 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол и във връзка с протоколно решение № 329 от 01.10.2010 г. на извънредния съвет, Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол

РЕШИ:

Забранява на "Стандартизация-Принт" ЕООД, гр. София

извършването на разпоредителни сделки с дълготрайни активи на дружеството, сключване на договори за придобиване на дялово участие, за наем, за съвместна дейност, за кредит, за обезпечаване на вземания, както и поемане на менителни задължения, освен с разрешение на Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

На основание чл.22, ал. 2 от "Наредба № 9/19.11.2003г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за ДПО и на ПОД, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партиди", Ръководството на Пенсионноосигурително дружество "АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ" АД съобщава, че стойността на 1 дял, валидна за 30.09.2010 г. е както следва:

- за ДПФ "Алианц България" - 1.17691 лв.
- за ЗППФ "Алианц България" - 1.14888 лв.
- за ЗУПФ "Алианц България" - 1.17585 лв.

Стойности на дяловете на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, управлявани от ПОД "Топлина" АД за 30.09.2010 г.

Фонд	Стойност на 1 дял
Универсален пенсионен фонд „Топлина“	1.08689 лв
Професионален пенсионен фонд „Топлина“	1.07600 лв
Доброволен пенсионен фонд „Топлина“	0.99029 лв

ПОАД „ЦКБ-СИЛА“, в изпълнение на чл. 22 ал.2 от Наредба 9 на КФН, обявява стойностите на един дял, валидни за последния работен ден на месец Септември 2010 г. на пенсионните фондове, управлявани от Дружеството, както следва:

- ДПФ- 1.21890
- УПФ- 1.38116
- ППФ- 1.35251

София, ул. Стефан Караджа 2, тел. 02/981 17 74, клиентски център 0900 32 333 (0.22 лв./мин.-с ДДС)
www.ccb-sila.eu, e-mail: office@ccb-sila.com

КОРПОРАТИВНИ СЪОБЩЕНИЯ И ОБЯВИ НА ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ

Цена за публикация: 0.66 лв./колон мм/ без ДДС

За допълнителна информация и заявки: тел.02/4395 853, e-mail: reklama@pari.bg

Правителството трупа дългове и отлага плащания

Президентските избори през 2011 г. ще мотивират управляващата партия да разплати задълженията си с болниците

► Кабинетът предвижда ръст на приходите от 1 млрд. лв., които изцяло зависят от погемата на икономиката

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

В проекта за бюджет за 2011 г. има много тревожни неща. Те недвусмислено са доказателство, че управляващото мнозинство от ГЕРБ и "Атака" (Синята коалиция засега се опитва да се разграничи от финансово-стопанската им политика) започва да проявява нервност и да се презастрахова срещу ново евентуално неизпълнение на бюджета за 2011-а. За това и Министерството на финансите започва да планира „трупане“ на дългове от следващата година. Ведомството е заложило емитиране на облигации на международните финансови пазари за 1 млрд. EUR. Това става на фона на стопилия се наполовина фискален резерв до критичния минимум 4.5 млрд. лв. Ако правителството падне под тази сума, това вече ще е опасно за финансовата стабилност на страната.

Фонгът

За да види какви ги върши кабинетът, преди две седмици пристигна и мисията на МВФ. Фондът представи есенната си прогноза за бюджетния дефицит, растежа и инфлацията (повече подробности на стр. 6). Този път начело на мисията на фонда е жена - ирландката Катрина Пърфийлд (на предишния представител Бас Бакер му изтече мандатът - бел. ред). Поставянето на жена за ръководител на

мисията за България ни напомня за една друга дама - Ан Макгърк, която оглавяваше мисията на фонда през 1996-1997 г. Тогава държавните финансии бяха в сходна като настоящата, много тежка ситуация.

Изборите и болниците

През следващата 2011 г., когато ще се проведат президентски и местни избори, финансовото министерство неизбежно ще трябва да се разплати с болниците, които вече издават номерче на пациентите (ако доживеят до тогава) за това кога ще бъдат приети. От няколко месеца болниците отлагат плановия прием и връщат хора, тъй като нямат възможност да ги лекуват. НЗОК дължи пари на болниците, които по последни данни са около 125 млн. лв. Заради липсата на пари в болниците няма консумативи и лекарства, персоналът им е намален, а тези, които все още са на работа, получават заплатите си с голямо закъснение. Зам.-министърът на финансите Владислав Горанов, който беше замерен с бутилка на събора на Българския лекарски съюз, успокои директорите и лекарите от болниците, че ще им се плати до март 2011 г., ако подпишат анекси към договорите за разсрочено плащане на задълженията. Ако не го направят, ще си полуват парите чак през юни.

С други думи казано, пари за болниците в бюджета за 2010 няма и затова задълженията ще се плащат с пари от бюджета за 2011 г. Това генерира верижен дефицит в бюджетите на болниците през следващата година, който ще бъде покрит с бъдещи приходи. Дотогава обаче не е ясно дали изобщо болниците ще оцелеят, а пациентите ще са оставени на произвола на съдбата.

Дълговете се трупат и по други пътеки. По сходен начин стои въпросът с неразплатените над 1.5 млрд. лв. задължения към бизнеса. До края на октомври едва 212 млн. лв. бяха разплатени чрез Българската банка за развитие, при това със 7% отбив. Останалите над 1 млрд. лв. вероятно ще се платят един ден (може би през 2011 г.), но в действителност не е ясно точно кога. Фирмите, на които държавата дължи пари, се заканиха, че ще я съдят. По-късно стана ясно, че подадените жалби в прокуратурата ще се отложат поради изискване на тройни, а за някои фирми и на петорни експертизи, които да докажат реалния размер на дължимите суми. Отново миналогодишните дългове на държавата се прехвърлят за следващите години. Това сериозно ще увеличи вътрешната задлъжнялост. Заедно с издадените еми-

сии вътрешен дълг дълговото бремене допълнително се увеличава.

Криви сметки

През 2011 г. кабинетът предвижда ръст на приходите с над 1 млрд. лв. и запазване на разходите на нивото от 2010 г., което априори води до дефицит от порядъка на 2 млрд. лв. Ръстът на приходите е почти изцяло зависим от развитието на икономиката ни (тя отбелязва спад на БВП през първото полугодие на 2010 г.), респективно от по-големи приходи от косвени данъци и от корпоративен данък, но такова не се очертава. Ако тези положителни очаквания за икономиката ни не се оправдаят, и бюджетът за 2011 г. ще бъде изправен пред сериозно неизпълнение.

Предвижданията в бюджетната прогноза до 2010-2013 г. и в доклада към проектобюджета за 2011 г. за ръст на БВП през тази година с 0.7% и през 2011 с около 3% са абсурдни. Най-вероятно през настоящата 2010 г. ще е налице около 1.5% спад на БВП, а през следващата 2011 г. ръстът на БВП ще е или нулев, или най-много до 1% - но само ако правителството изплати задълженията си към бизнеса ни и от него се генерират по-големи приходи за фиска от данъци и акцизи.

Йосиф Аврамов

Национализация на БФБ

Финансовият министър Симеон Дянков направи един доста странен и дори абсурден ход за страна член на ЕС. Той внесе в Министерския съвет постановление, с което се отпускат 715 хил. лв., за да може държавата да придобие на цена 1 лв. 715 хил. акции от Българската фондова борса. По този начин държавата ще стане мажоритарен собственик на 51% в борсата. Предвид обстоятелството, че цената на една акция беше произволно определена от държавата, този акт на покупка може да се причисли към класическите примери на принудителна

национализация. И така да влезе в световната финансова история като едно от най-безсмислените придобивания на активи от държава с пазарна икономика. Защо обаче му е на Дянков държавна борса, вместо на нея да листва държавните дялове на редица доходносни държавни монополисти? Очевидно той не иска прозрачно приватизиране на монополистите. Ще видим догодина дали държавата ще продаде борсата на някой голям стратегически играч, или можем да станем свидетели на последваща приватизация на БФБ от фирма, близка до ГЕРБ.

Само туризмът ще плаща повече

Премиерът и министрите му се хвалят и у нас, и в чужбина, че не увеличават данъците и че България е страна с най-ниски преки данъци. Това отчасти е вярно, но заслугата е на предходното правителство. Същевременно тихомълком се предлага от следващата година туристическите пакети да се облагат не както досега със 7% ДДС, а с 14%, като същата сума ще плащат и хотелиерите, които приемат индивидуални туристи. Това двойно нарастване на ДДС в туризма, което ще се въведе след подписването на повечето договори с чуж-

дестранните туроператори, ще доведе сериозни загуби и дори до фалити представителите на този най-динамично развиващ се отрасъл у нас. Странно защо ведомството на Дянков предлага промяна в Закона за корпоративното подоходно облагане, като намалява амортизационните норми за хардуерна техника от 50 на 30%, което ще затрудни фирмите при инвестирането в тази насока. Не се предлага в промените на ЗКПО и отменянето на 5-процентния данък дивидент, което отдавна се иска от работодателските и браншовите ни организации.

Парите за образование и здраве пак са малко

Здравеопазването и образованието са недофинансирани независимо от всички слабости и дефекти на тяхното управление. За образование и здравеопазване и в проектобюджета за 2011 г. са заделени недостатъчни средства. Те са от 2 до 4-5 пъти по-малко (като дял от БВП) в сравнение с повечето страни в ЕС. Голяма част от най-острите проблеми в тези два изключително важни сектора се дължи именно на недостига на средства. В голяма част от здравните заведения медицинската апаратура е от 70-те или 80-те години на XX в. и е крайно амортизирана. Рентгените в някои общински болници пък са толкова стари, че са вредни за здравето на паци-

ентите. В повечето училища и университети се ползват компютри, които в други държави отдавна са излезли от употреба. С тях едва ли учениците и студентите ще овладеят съвременните информационни технологии в учебния процес. Средствата за здравеопазване (3.7% от БВП) са на трето място по размер с предвидените 2.89 млрд. лв. и регистрират ръст едва 2%. В доклада към проектобюджета няма заложили реформи. Не става ясно дали ще се правят промени, които да повишат качеството на здравеопазването ни - например оптимизация на болничната инфраструктура, разработване на нов тип здравна карта и промени в метода на финансирането.

СТРОИТЕЛСТВО & ИМОТИ

Автор:
Рагостина Маркова
radostina.markova@pari.bg
tel. 4395-860

Реклама
Цветелина Димитрова
cvetelina.dimitrova@pari.bg
tel. 4395-849

Доверие

„Сердика център” взе 70 млн. EUR кредит

Акционерите на столичния търговски център „Сердика център” - австрийската Sparkassen Immobilien и германската ECE Projektmanagement, договориха споразумение

за финансиране за мола с Bank Austria на стойност 70 млн. EUR. Заемът е за период от 10 години. Според съобщението на ECE заетостта в мола към момента е 99%, като са заети 205 от общо 210 магазина в центъра. По думите на изпълнителния директор на германската компания

Александър Ото кредитното финансиране на приемливи условия започва отново да бъде на разположение за първокласни имоти. Молът на столичния бул. „Ситняково” беше открит тази пролет. Той е сред най-големите проекти от този тип у нас с над 51 хил. кв. м търговски площи.

Сливанията на бизнеси оживиха офис пазара

Брокери очакват засилена активност до края на годината, но след това - още повече празни площи

Нарастващо търсене на големи офис площи под наем отбелязват посредническите агенции в София през последните месеци. Причина за раздвижването на пазара са както сливанията между компании, които водят до обединение на ползваните от тях бизнес площи, така и стремежът на много дружества да оптимизират пространствата си. Брокерите обаче не са единодушни доколко наблюдаваната тенденция ще повлияе дългосрочно на наемния пазар в столицата.

Сега ли е моментът

Ако участниците на офис пазара са единодушни за нещо, то е, че в момента той работи изцяло в полза на наемателите. „Определено сега е най-подходящият момент да се достигнат най-добрите оферти в съотношението цена/качество. Това е уникално състояние на пазара, което няма да продължи много”, смята финансовият директор на blizoo Алекс Колев. Брандът, под който се обединиха „Евроком” и „Кейбълтел”, е сред емблематичните примери за новата тенденция на офис пазара в София. Дружеството предприе оптимизация на офис площите си и се пренесе на 3000 кв. м в бизнес център в Студентския град. На подобно решение заложиха и мениджърите на „Виваком”, която обедини „Вивател” и БТК. Дружеството нае 20 хил. кв. м в бизнес центъра ЕТС на столичния бул. „Цариградско шосе” и пушна за продажба 7-те софийски представителства на БТК. С мащабна сделка, но във Варна, се разписа и енергийното дружество Е.ОН, което се настани на малко над 17 хил. кв. м в бизнес центъра „Варна тауърс” и обяви, че в дългосрочен план това ще доведе до 50% по-ниски разходи за наем.

Някои съображения

Основният мотив за вълнатата от офис премествания

напоследък е възможността да наемеш по-добро качество на по-добра локация при по-добра или поне същата цена. Алекс Колев добавя, че по-добрите условия за паркиране и възможността да се организира кетъринг за служителите също имат голямо значение. Изброените причини според консултантските компании са достатъчни дори за дружества, чиито наемни договори още не са изтекли, да търсят по-изгодни оферти. „Предлагането на офис пазара продължава да расте и оказва натиск върху цените. В резултат много собственици на сгради станали по-гъвкави и склонни на отстъпки”, коментира мениджърът офис площи във Forton International Владислав Кайзеров. От компанията дават за пример бул. „България”, където сега може да се наемат първокласни офис площи при базов наем 5-7 EUR/кв. м - ниво, което до преди две години беше немислимо за тази локация. В центъра първокласните офиси по данни на Forton вървят по 12.5-13 EUR/кв. м, но с уговорката, че пристъпаловидно нарастващ наем през първата година нивата може да паднат и под 10 EUR/кв. м. За същия район от Source Real Estate Advisers посочват средно 9 до 11 EUR/кв. м базов наем в сгради клас А. Според управляващия партньор в компанията Красимир Димитров дори в тази предпочитана от редица наематели част на София собствениците и мениджърите на офис сгради трябва да водят гъвкава офертна политика, за да постигнат добра заетост на площите си. Сред честите практики е сключването на краткосрочни непрекъсваеми договори - до 3 години, при по-ниски наеми. Идеята е, че когато този срок изтече и дойде време за преговаряне на цените, пазарът ще работи повече в полза на наемателите. От Source обаче отчитат

▶ Наемателите остават в по-изгодна позиция на офис пазара

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Ефект Кризата свали исканите наеми с 25%

▶ Нарастващото предлагане на нови офис площи в София и Варна се очаква да се запази до края на 2010 г., сочи доклад на Colliers International. Данните на компанията показват, че само през първото полугодие на пазара в столицата са излезли нови 106

хил. кв. м съвременни офис площи, като предлагането е достигнало 1.168 млн. кв. м.

▶ Егва 21% от новите офиси са разположени в широкия център, докато в същото време там е концентрирано основното търсене от наемателите. В крайните са 64% от новите площи.

▶ От Colliers отчитат 245 хил. кв. м офиси без наематели в София, което се равнява на 21% от общо-

то количество. Към юни свободните площи са били повече при офисите клас А, отколкото при тези клас В, което е показател за „ценовата чувствителност” на пазара. От 2008 г. насам собствениците и мениджърите на офис площи в столицата са намалили офертните цени с около 25%. Спадът не изглежда значителен на фона на голямото предлагане, но на практика малко нови наемни догово-

ри се подписват при исканите от собствениците ценови нива, коментират от консултантската компания.

▶ Проучване на Colliers сред големите наематели показва, че един от всеки три обмисля смяна на заемания офис. Това според компанията се очаква да доведе до повече транзакции на наемния пазар. В същото време конкуренцията за привличане на наематели ще нараства.

най-сериозно търсене на първокласни площи по главните булеварди при наеми до 6-7 EUR/кв. м. „На тези цени там вече се намират новопостроени сгради клас А, които са на много по-високо ниво като изпълнение и визия спрямо досегашните”, коментира Красимир Димитров.

Траен ли е ефектът

Брокерите на офис пазара обаче не са единодушни доколко настъпило раздвижване е трайна тенденция. От Source са скептични, тъй като то се дължи основно на оптимизация на площите, а не на раз-

растване на компаниите. „Образно казано - в тези случаи компаниите наемат 1000 кв., но освобождават 2000. Така че расте броят на сделките, но не и обемът наети площи на пазара”, обясни Красимир Димитров. Според него тази активност ще продължи до края на годината. След това в резултат от тези трансформации плюс новите площи, въведени в експлоатация, проблемът с незаетите офиси ще се задълбочи. По данни на Source в момента средно за София те са 26-28% от общото предлагане, а след Нова година се очаква да

надминат 30%. От Colliers International очертават различна картина. Според Антон Славчев, мениджър офисни и индустриални площи в компанията, нарастването на активността е трайна тенденция на офис пазара в София. „Тази година изтичат много наемни договори, сключени през 2007 г., и ключови за пазара са преместванията. Много пазари, като САЩ и Канада, обаче вече отбелязват ръст на сделките, който скоро ще се усети и в Европа”, коментира Славчев. Според него през следващите две години на офис пазара в София ще

наблюдаваме две тенденции - обемът на офис строителството ще се забави, а в същото време някои компании ще се върнат към растеж и ще усетят необходимост от нови площи. Най-критични в това отношение остават покрайнините, където търсенето е слабо, а в момента са концентрирани над 2/3 от предлаганите площи. По тази причина от Colliers отчитат над 20% свободни офиси в тази част на София, докато в най-търсените райони - в широкия център, нивата са значително по-ниски и се движат около 12%.

Рагостина Маркова

София е наложила строги санкции към строителите на завода за боклук

До 18 октомври се събират оферти на кандидатите за надзор

Строги санкции към строителите на завода за боклук е предвидила в проектодоговора Столичната община, научи в „Пари“.

Проби и доказване

Засега от столичното кметство се кълнат, че инсталацията за преработка на сметта трябва да е готова до края на 2012 г. Една година след това обаче тя ще се експлоатира пробно. „През този период строителите трябва да докажат всички параметри на работа на инсталацията, които бяха заложили в обществената поръчка“, обясни зам.-кметът по екологията в Столичната община Мария Бояджийска. Ако работата на инсталацията не покрива заложените изисквания, строителите от българо-германския консорциум „Хут - Станислав“ ги заплашват строги санкции. Гаранцията за изпълнение е 5% от стойността на поръчката, която е 208.8 млн. лв. Други 9.4 млн. лв. са годишните експлоатационни разходи. „Ако реалните разходи за ток, вода и т. н. надвишават тези, които са записани в офертата, строителят е длъжен да плати разликата, умножена по 15, защото за петнадесетата година е заложен първият основен ремонт на инсталацията“, обясни Бояджийска. Точно заради тази клауза от общината са заложили като изискване в обществената поръчка кандидатите да имат 200 млн. лв. оборот за всяка от последните 3 години - т. е. да е сигурно, че ще може да си позволи да плати евентуални неустойки. Освен това от общината са искали изпълнителят на поръчката да не разчита

само на реализацията на проекта за завода.

Преработка

Методът за преработка на сметта е изсушаване и биологично третиране в компостери и отделяне на отпадък, който ще служи за гориво в циментовите заводи. Такова гориво вече се изпраща на „Холсим“. Чрез използването на това гориво се намаляват вредните емисии във въздуха.

Надзор

До 18 октомври се събират оферти за строителен надзор, който ще следи изграждането на завода. „Обществената поръчка е за 10 млн. лв.“, обясни Бояджийска. По думите й ролята на строителния надзор е много важна - освен че ще проверява строителството, ще потвърждава и исканията за плащания, а освен това ще консултира общината при тръжната процедура за избор на оператор на завода.

Обществената поръчка за надзорниците е обявена по-късно от общината, за да може да се проведе съгласно новите изисквания на Закона за обществените поръчки. При тях възложителят може да поиска по един път от участниците уточнения във връзка с подадените от тях оферти. Така например можело да се поиска да бъде предоставен допълнителен документ, който да служи за доказателство, че кандидатът отговаря на заложените условия. Ако документът бъде предоставен и удовлетворява възложителя, кандидатът ще продължи участието си в надпреварата. „За съжаление при обществената поръчка за изграждане на самия завод нямаше възможност да искаме уточнения от кандидатите. Това беше най-голямото ми разочарование. Наложих се да дисквалифицираме фирми с много добри технически предложения“, призна Бояджийска.

„Ако реалните разходи за ток, вода и т. н. надвишават тези, които са записани в офертата, строителят е длъжен да плати разликата, умножена по 15

Мария Бояджийска, зам.-кмет на София

208.8

▶ млн. лв. ще струва изграждането на инсталацията за преработка на боклука на столичани

10

▶ млн. лв. са предвидени в обществената поръчка за строителния надзор

▶ Зам.-кметът на София Мария Бояджийска е доволна, че според новия Закон за обществените поръчки може да се искат уточнения от кандидатите, които участват в конкурса

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Край на обжалванията На 24 септември Върховният административен съд отхвърли жалбите на консорциум „Садина МБТ“,

„Алпине Бау“ и консорциум „Данеко Валмек“ и остави в сила решението на кмета на Столичната община за избор на изпълнител

на завода за третиране на битови отпадъци. Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Красимира Янева

▶ Арх. Георги Кътов

Периферията влиза във фокуса на архитектурен форум

Третото издание на архитектурната седмица започва в София на 15 октомври

Третото издание на най-мощния форум за архитектура в България - Sofia Architecture Week, започва на 15 октомври. Тази година темата е „В периферията“, съобщиха организаторите от Списание 1. Периферията ще бъде разглеждана не само като географско, политическо или икономическо понятие, но и като състояние на духа.

Тему

Тази година изданието ще предложи два основни модула: Форум и Open House. Форумът ще продължи два дни - на 16 и 17 октомври, в бившия Партиен дом. Той е структуриран в четири лекционни панела: Централна Европа, Изгряващи центрове, Центрове в периферията и Българският начин. Лекторите са от Финландия, Естония, Португалия, Холандия, Норвегия, Румъния, Полша, Чехия, Словения и Хърватия. Повечето от тях са натрупали профе-

сионален опит в държави, съпоставими с България по размер, географско положение или историческа съдба. Куратор на форума е арх. Георги Кътов, чиито проекти са номинирани 4 пъти за Наградата за съвременна архитектура на Европейския съюз Мис Ван дер Рое. Модулът „Open House“ обхваща дните между 15 и 22 октомври и ще се проведе в залите на Централната минерална баня. Обединяващата тема е „Периферията е там, където не съм“.

Акцент

Сред акцентите в програмата е изложбата „20 години частна архитектура в България“ с куратори арх. Георги Кътов и арх. Вяра Желязкова. Тя е обективен поглед към българската архитектурна практика през последните 20 години. Целта е да се провокира обществен дебат за състоянието и процесите в българската архитектура през последните 20 години и да се покажат възможни сценарии за бъдещото й развитие.

Рагостина Маркова

МЕДИЕН БИЗНЕС

Автор:
Елена Петкова
elena.petkova@pari.bg
tel. 4395-857

Реклама:
Мария Секулова
maria.sekulova@pari.bg
tel. 4395-872

Целева група

Радиото привлича хората над 55 години

Хората на възраст над 55 години слушат най-много радио. Това показват данни на Market Links за обхвата на радиостанциите в страната. 27.3% от всички българи, преминали петдесет-

те, редовно слушат музика или новини по радиото. Най-рядко на честотата на някоя станция попадат хората на възраст 45-54 години. Техният дял е 15%. Младите между 25 и 35 години също предпочитат да се забавляват или да се информират от други медии. Над 50% от аудиторията на

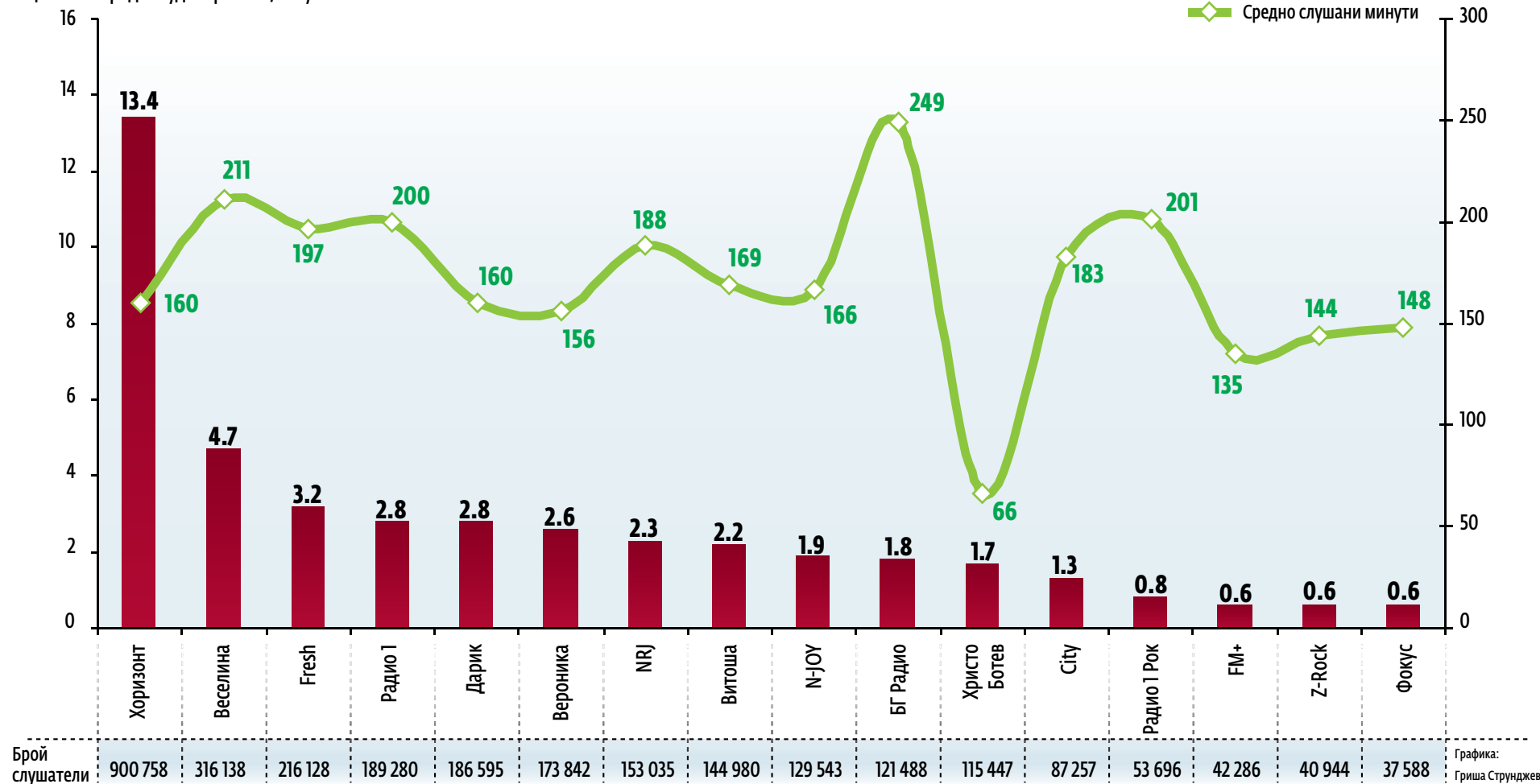
радиата са мъже. Те слушат предимно новинарски радиа. Жените, които редовно попадат на честотата на някоя радиостанция, са 49% от населението, като те предпочитат предимно музикалните станции. Най-често българите със средно образование слушат радио (63%).

„Хоризонт“ остава с най-много слушатели

Националната радиоаудитория се е свила с около 3% през август, показва проучване на Market Links

Средно дневен обхват в % и средно слушани минути на ден

Национална радиоаудитория 15+, август 2010

Националната радиоаудитория се е свила с между 2 и 3% през август тази година в сравнение със същия месец през 2009 г. Това показват данните от проучване на агенцията Market Links за обхвата на радиостанциите.

„Не може да се каже, че се наблюдава устойчива тенденция за намаляване на радиоаудиторията“, уточнява медийният експерт Атанас Генев. Според него причината за резултатите от изследването са, че радиостанциите нямат добър обхват в курортите, по пътищата и в чужбина. „Най-добре може да се слуша радио само в градовете“, казва още той.

„Това не е възможно, защото радио „Веселина“ има лиценз за разпространение само в Южна България. „Дарик“ е било най-слушаното радио по време на световното първенство по футбол

Радосвет Page6,
директор на „Дарик радио“

За 15 минути

Макар и в условията на свита аудитория, новинарските радиа продъл-

жават да държат челните позиции в класациите на социологическите агенции. Според проучването на Market Links най-слушаната радиостанция в национален мащаб е „Хоризонт“. Тя обхваща 32.3% от аудиторията в страната. Веднага след нея се нарежда радио „Веселина“ с 23.9% месечен обхват, а на трета позиция е „Дарик“ с 15.9%. Класацията за обхвата на аудиторията се прави на базата на броя слушатели, които са попаднали на дадена радиостанция за 15 минути поне веднъж в месеца.

Същото съотношение на радиосилите, но с леки разлики в процентите на

обхвата и редовната аудитория, показва и изследване на агенцията „Алфари сърч“ за периода пролет - лято 2010 г.

Според данните на Market Links малко над 2 млн. души са слушали националното радио „Хоризонт“ поне веднъж в месеца за 15 мин. Над 1.6 млн. души пък са се спрели на „Веселина“, а малко над 1 млн. на „Дарик“.

„Това не е възможно, защото радио „Веселина“ има лиценз за разпространение само в Южна България“, каза пред в. „Пари“ шефът на „Дарик“ Радосвет Радев. И добави, че „Дарик“ е било най-слушаното радио по време на световното първенство по футбол през

юни и юли.

Тогава радиостанцията излъчваше специална програма, посветена на спортното събитие.

Много слушатели не е = на харесвано съдържание

Разпределението на аудиторията средно на ден е малко по-различно. Първите две позиции продължават да се държат от „Хоризонт“ и „Веселина“ със съответно 900 хил. и 316 хил. слушатели дневно. „Дарик“ обаче се нарежда едва на пето място, като малко над 185 хил. души са го следили всеки ден през август. Преди него се нареждат музикалните станции - Fresh и

„Радио 1“.

Интерес буди фактът, че слушателите най-дълго се задържат на честотата на „БГ Радио“ през август, средно 249 минути, въпреки че по брой слушатели то се нарежда едва на 10-о място в класацията. Веднага след него по този показател се нарежда „Веселина“. Любителите на фолкмузиката са се задържали на честотата на музикалната радиостанция средно 211 минути през август. По този показател новинарските „Хоризонт“ и „Дарик“ се нареждат на 10-о място в класацията. Така се оказва, че броят на слушателите не е равен на харесвано съдържание.

Елена Петкова

Медийните компании в САЩ обърнаха негативния тренд

Приходите на бранша за първото полугодие отчетоха близо 6% ръст

Шест месеца след официалния край на икономическата криза през юни 2009 г. финансовите отчети на 100-те най-големи медийни компании в САЩ започнаха да набъбват отново. Това е знак, че медийната рецесия също се отлепя от дъното, пишат анализаторите от Advertising Age в новата класация на най-силните американски играчи в сектора. Медийните компании отбелязват 6.1% ръст на приходите за първата половина на тази година. За сравнение за същия период на 2009 г. 100-те най-големи компании в сектора отчетоха 3.8% спад на постъпленията до 309 млрд. USD.

Откъде идват приходите

Най-много медийните компании печелят от услуги по доставяне на видео- и интернет съдържание, сочат данните за 2009 г. Именно тази дейност е донесла най-много приходи на 8 от първите 15 водещи медийни компании (или 39% от всички постъпления на Топ 100). Кабелните мрежи са вторият ключов източник на медийни приходи за 5 от първите 15 дружества. Всъщност, миналогодишният спад би бил много по-дълбок, ако се изолира влиянието на постъпленията от видео- и интернет доставчиците (ръст от 4.3% през 2009 г.). В този случай приходите на медийната индустрия биха се свили с 8.3%. Постъпленията от кабелни мрежи също са нараснали през 2009 г. - общо с 4.7%.

Промяна на курса

За първи път през 2009 г. приходите от предоставяне на дигитално съдържание задминават тези от традиционните вестници. Миналата

година беше и дебютът на социалната мрежа Facebook, която стигна 69-о място в класацията на компаниите от медийния бранш. Интернет гигантът Google пък остана на 13-ото фатално място в крайното класиране. Лошото финансово представяне на Yahoo, AOL, Monster Worldwide и MySpace обаче повлякоха общите дигитални приходи надолу с 1.7%.

Старите медуи

Издателите на традиционното печатно съдържание са най-потърпевши от преминаващата рецесия и дигитализацията на медийната индустрия, категорични са от Ad Age DataCenter. На фона на останалите сектори приходите на вестниците и списанията направо са се сринали (съответно с 21.5 и 19.6%). При водещите издатели на вестници тази тенденция продължава и през 2010 г., сочат данни на Kantar Media. Секторът на печатните издания е единственият, отбелязал спад в рекламните приходи през първото полугодие. От началото на рецесията до днес един на всеки четири заети във вестникарския бранш е загубил работата си, а общата заетост е паднала наполовина под рекорда, достигнат през 1990 г.

Списанията

Не е същата ситуацията с издателите на списания. Те се представят по-добре от вестниците. През миналата година приходите от печатна реклама са били близо 26 млн. USD, допълнително се отчитат и 20% ръст до 21 млн. USD на постъпленията от дигитална реклама. Списанията ще останат перспективен сектор още дълги години, прогнозира анализаторите. Ще има все по-малко големи издания, а те от своя страна ще стават все по-малки в сравнение с преди години. Въпреки това обаче е рано да пренареждаме медийната история, коментират чужди

анализатори.

По данни на компанията за маркетингови проучвания GfK броят на читателите на списания от пролетта на 2005 до пролетта на 2010 г. е скочил с 5.1% до 189.8 млн. Обемът на абонаментите също остава сравнително стабилен. Той намалява едва с 2% до 267 млн. Единствените притеснителни резултати са свитите приходи на вестникарските павилиони. По данни на Audit Bureau of Circulation продажбите им са спаднали с 5.6% през първото полугодие на 2010 г., с 12.4% - на 2009 г., с 6.3% - на 2008 г., а с 9.1% през второто полугодие на 2009 г. и 11.1% - на 2008 г.

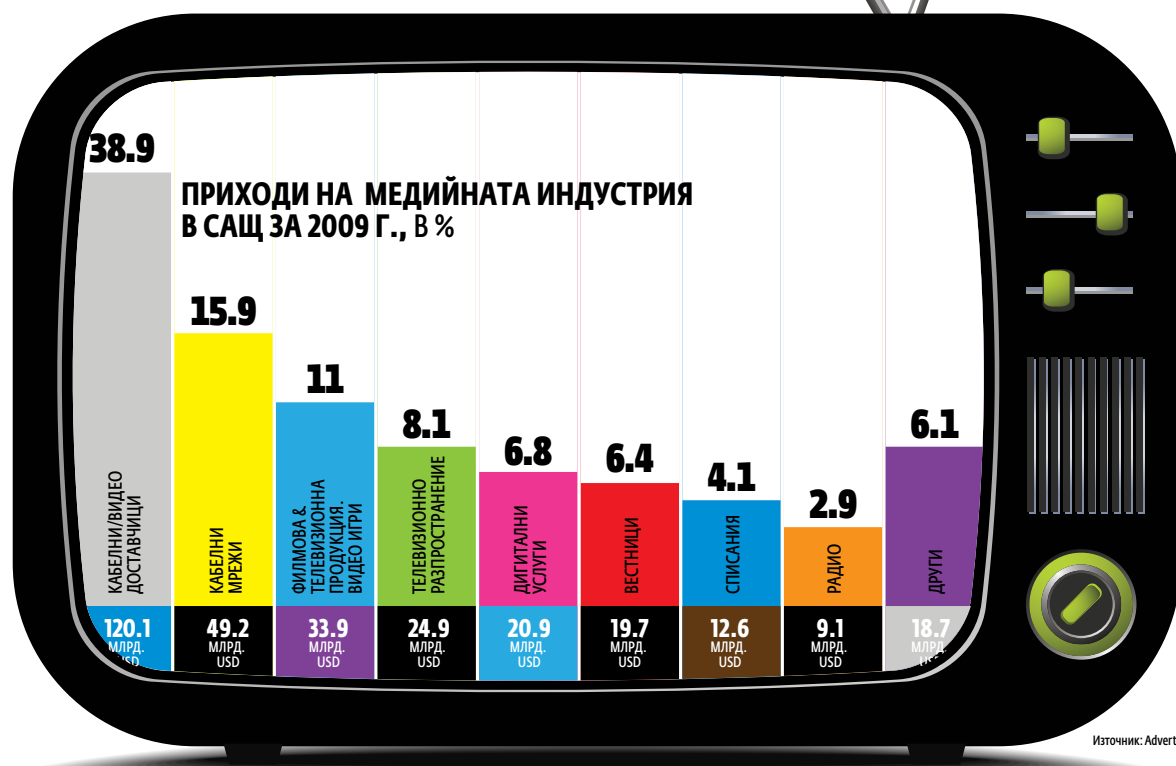
Такси и реклама

Медийните приходи на 100-те най-големи щатски компании са останали стабилни благодарение на разнообразните източници на постъпления, се посочва в доклада на Advertising Age. Най-малък дял от общите приходи се падат на рекламните. Те се понижават с 12.3%, сочат данни на Kantar Media. Спасителната котва се оказват абонаментните и лицензионните такси. Например, докато за първото полугодие на 2010 г. рекламните приходи на компанията на Рупърт Мърдок News Corp. са се повишили едва с 3%, скокът при таксите от предоставяне на кабелни, видео- и сателитни услуги

е бил 19%. Постъпленията от лицензи за право на предаване на телевизионното съдържание на CBS Corp. пък са се утроили през 2009 г. Прогнозите на компанията за 2010 г. са за 100 млн. USD от такси и допълнителни 250 млн. USD през 2012 г. Докато преди 30 години най-печелившите сектори

са били тези на телевизионните оператори и печатните издатели, днес картината коренно различна. Кабелните мрежи са на върха, а интернет доставчиците отдавна не са маргинални играчи. В медиите има пълна промяна, посочват от Advertising Age.

Марина Узунова

Източник: Advertising Age

Методология

Класацията Advertising Age's Media Trees класира 100-те водещи медийни компании в САЩ на базата на годишните им приходи. За целта на проучването анализаторите дефинират обхвата на „медия“ като система, разпространяваща информационно или развлекателно съдържание, ключов елемент от която е рекламата. За приходи на медийните компании се признават както рекламните такси, така и постъпленията от потребители (абонаменти, продажба на DVD, кино билети, видеоигри и онлайн услуги), лиценз за ползването на телевизионна продукция, приходи от партньорски обединения и др. Приходите от видеоигри се включват като показател за първи път тази година. Класацията Топ 100 се изготвя от 1981 г., като сравнителните данни за годишните приходи на медийните компании обхващат и предходната 1980 г.

ТОП 25 НА МЕДИЙНИТЕ КОМПАНИИ (ПО ПРИХОДИ ОТ 2009 Г.)

2009	2008	Компании	Приходи 2009 в млрд. USD	Промяна	Дял от Топ 100	Топ продуктови сектор	Приходи от сектора в млрд. USD
1	1	Comcast Corp.	32.1	2.2%	10%	Кабелни/видео доставчици	29.5
2	4	DirectTV	19	7.7%	6.1%	Кабелни/видео доставчици	18.7
3	2	Walt Disney Co.	18.2	-2.1%	5.8%	Кабелни мрежи	9.8
4	3	Time Warner	17.2	-3.6%	5.5%	Кабелни мрежи	8.8
5	6	News Corp.	16.1	9.7%	5.2%	Кабелни мрежи	5.2
6	5	Time Warner Cable	16	2.6%	5.2%	Кабелни/видео доставчици	16
7	7	NBC Universal	11.8	-9.4%	3.8%	Кабелни мрежи	4.1
8	9	Dish Network Corp.	11.5	0.7%	3.7%	Кабелни/видео доставчици	11.5
9	11	AT&T	11.4	3.7%	3.7%	Кабелни/видео доставчици	6.7
10	8	Cox Enterprises	11.3	-2.1%	3.6%	Кабелни/видео доставчици	9
11	10	CBS Corp.	10.5	-5.9%	3.4%	Телевизионно разпространение	5.2
12	12	Viacom	9.8	-5.5%	3.2%	Кабелни мрежи	6.2
13	14	Google	7.9	6.8%	2.6%	Дигитални услуги	7.9
14	13	Advance Publications	6.7	-17.5%	2.2%	Кабелни/видео доставчици	2.8
15	18	Verizon Communications	6.2	29.2%	2%	Кабелни/видео доставчици	6.2
16	16	Charter Communications	6	2%	1.9%	Кабелни/видео доставчици	6
17	17	Cablevision Systems Corp.	6	3.2%	1.9%	Кабелни/видео доставчици	4.7
18	15	Gannett Co.	4.8	-21%	1.6%	Вестници	3.3
19	19	Clear Channel Comms.	3.9	-16.2%	1.3%	Радио	2.7
20	23	Sony Corp.	3.7	7%	1.2%	Филмова & телевизионна продукция, видеоигри	3.7
21	21	Yahoo	3.5	-12.9%	1.1%	Дигитални услуги	3.5
22	20	Hearst Corp.	3.2	-22.6%	1%	Списания	1.8
23	22	Tribune Co.	3.2	-19%	1%	Списания	2.2
24	28	A&E Television Networks	2.6	2.3%	0.8%	Кабелни мрежи	2.6
25	25	SuperMedia	2.5	-15.5%	0.8%	Други	2.5

Източник: Advertising Age

КАК ДА ИЗПРАТИТЕ ВАШЕТО БИЗНЕС ПРЕДЛОЖЕНИЕ НА ПРАВИЛНИЯ АДРЕС

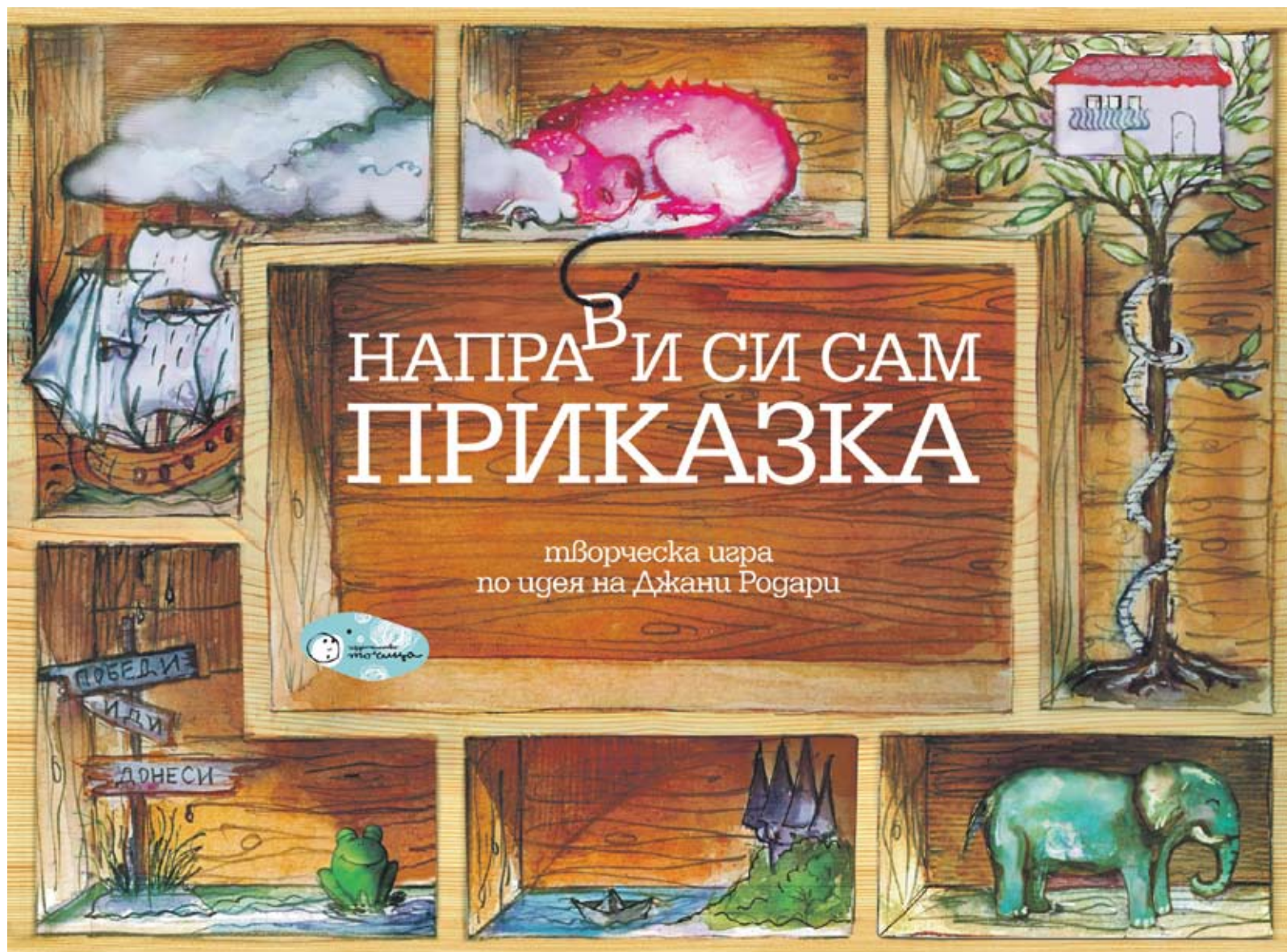
За да е успешна вашата маркетингова стратегия, поръчай адресен списък.

www.daxy.com

ПРЕДИ ДА ПУСНЕШ ПИСМОТО!

► За създаването на приказка децата трябва да спазват правила, а след това да напишат историята или да я нарисуват в комикс

Да дресиращ приказка

Блогърът и преводач Зорница Христова за фантазиите на децата и новия „уред“ за вълшебни сюжети

Разговорът със Зорница Христова е като разгръщането на любопитно многообразие - запътва се нанякъде, прескача редовете, за да се кротне накрая между две изречения. С две думи - безкрайно интересен. Тя е човекът, който ще научи детето ви правилно да пренесе думите чрез „научно“ ходене по плочки или рязане на торта.

Създателката на блога „Точица“, където можете да прочетете за всякакви забавно-образователни хрумки, е автор и на интересен уред, който сама нарича „пътеводител на приказките“.

Приказна логика

Творческата игра „Направи си сам приказка“, която беше пусната по книжарниците и детските магазини през септември, представлява малка дървена кутийка с 20 шарени карти и разгъващо се игрално поле. Целта е децата да усвоят основните елементи на всяка приказка и завършен текст, без да ограничават възможността си за фантазия.

Схемата на сюжетната линия е нарисувана върху „картата на приказките“ като въженце. В началото му се завързва възелът завръзка. Следват перипетии - въжето се заплита. После идва кулминацията

или това, на което децата казват „страшното“ и се крият. Накрая въженцето се разнищава в завръзка и всичко стига докрай по мед и масло и с много ядене, разказва Христова.

Да направи тази игра хрумва на Зорница покрай заниманията с дъщеря си, която в своя блог тя нарича Ането. Срещат идеята в „Граматика на фантазията“ на Джани Родари. Прототипът на днешния

„пътеводител за приказкописане“ е лична изработка с подръчни средства и е предназначен за тогава 5-годишната Ани.

Приказни правила

Все пак сложихме едни правила, за да има какво да се нарушава, споделя Христова. Децата изтеглят 5 карти, които поставят върху петте основни елемента, и измислят план на приказката. Така под

формата на игра научават последователността в разгръщането на един сюжет и интуитивно свикват със създаването на завършен текст, което по-късно е полезно в часовете по литература, обяснява Зорница.

Затова комплектът е създаден за малчуганите от началния курс, които вече могат да четат, но тепърва развиват „писателски навици“. Последното и най-важно правило е всеки да доизмисли вълшебния разказ и да го запише или нарисува в комикс.

Нарисувай ми точица

За да реализира идеята си, през май Зорница създава свое издателство за приказни неща - „Точица“. Името идва от малката точица на хоризонта, която не е окончателна, а тепърва предстои да израсне, обяснява Христова. Другата отправна „точица“ е естествено „Антон и Точица“ - „защото ни е много любим Ерих Кестнер“.

Афинитетът на Зорница към думите и препинателните знаци не е случаен. Бъдещата преводачка на Мартин Еймис, Тони Джуд, Дон Делито и Джулиан Барнс израства в семейството на учители и, както признава, често бива „мъкната“ по учителските стаи. В момента освен блога и различни проекти

за децата е и неофициален редактор на текстовете на съпруга си - поета и литературен критик Марин Бодаков.

През лятото семейство „Точица“ тестват идеята. Провеждат модул за „приказкописане“, където децата създават фантастични животни. „Контактът с децата ми навя мисълта, че литературата се ражда от играта, доколкото и двете се основават на приноса на въображението и способността на детето да удължи фантазията си като някакъв паралелен свят“, споделя Христова.

За децата с фантазия

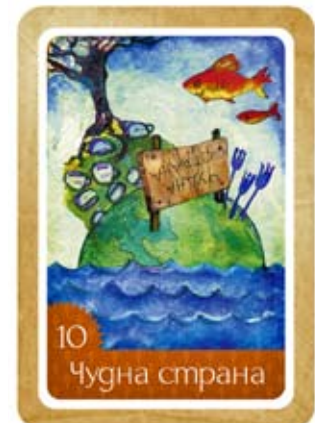
Тези думи най-добре описват за кого ще работи издателство „Точица“. Започнахме с „Направи си сам приказка“, защото играта е достатъчно показателна за посоката, в която искаме да се развиваме - създаването на забавно-образователни неща, с които да насърчим децата да бъдат активни, разказва Зорница Христова.

Семейството вече е говорило с детския отдел на Столичната библиотека и две училища за предлагане на безплатни работилници по „приказкописане“. Резултатите от тези занимания планират да издадат в отделна „сървизица“.

През ноември ще обявим конкурса за събиране на приказките и след Коледа децата вече ще могат да се гордеят, че са издавани автори, разказва Зорница - както сама припомня, бивше дете.

Сред бъдещите планове на издателството са подхождането различно и към други области на познанието като математиката или историята. Точните съставки на книжките им обаче засега остават тайна, за да се запази вълшебството, когато се появят на пазара. „Ако нещата, които правим, се харесат, придите от всяко начинание ще финансират следващото“, пише в блога си Христова.

Марина Узунова

► Картите дават на малчуганите задание, по което те да развиват въображението си